

Szerencsi Óvoda és Bölcsőde

„Négy vándor jár körbe, körbe”

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A Szerencsi Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete

**Jóváhagyta: A Szerencsi Óvoda és Bölcsőde intézményvezetője
Angyal Györgyné**

OM: 202645

2015. augusztus 31.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	5. old.
II. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA:	6. old.
III. INTÉZMÉNYÜNK ALAPELVEI	8. old.
IV. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI ARS POETICÁJA	10. old.
IV./1. Jövőkép	11. old.
IV./2. Küldetésnyilatkozat	11. old.
IV./3. Vezetői szándéknyilatkozat	11. old.
IV./4. Fenntartói minőségpolitika, jövőkép	12. old.
V. ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP, PEDAGÓGUSKÉP	13. old.
V/1. Óvodakép	13. old.
V/2. Gyermekkép	14. old.
V/3. Pedagóguskép	15. old.
VI.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI
	18. old.
VI/1 Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészségfejlesztő program	19. old.
VI/2 Az érzelmi és erkölcsi nevelés, a szocializáció biztosítása	25. old.
VI/3. Az értelmi fejlesztés, anyanyelvi nevelés megvalósítása	28. old.
VII.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉNEK ELVEI
	30. old.
VIII. ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI, A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	35. old.
VIII/1. Játék	35. old.
VIII/2 .Verselés, mesélés	38. old.
VIII/3. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	40. old.
VIII/4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	41. old.
VIII/5. Mozgás	42. old.
VIII/6. Külső világ tevékeny megismerése	45. old.
VIII/7. Munka jellegű tevékenységek	47. old.
VIII/8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	48. old.
IX. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	49. old.
X. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI	51. old.

X/1. Gyermekvédelem az óvodában	51. old.
X/2. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	53. old.
X/3 NÉMET NEMZETISÉGŰ NEVELÉST FOLYTATÓ ÓVODAI CSOPORT	54. old.
XI. TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAMOK	59. old.
XII. SZAKMAI MŰHELYEK MŰKÖDÉSE	63. old.
XII/1. Varázskendő	63. old.
XII/2. Iskolanyitogató	65. old.
XII/3. Szorgos kezek – szárnyaló képzelet	72. old.
XIII. SZAKMAI MUNKAKÖZÖSSÉGEK	75. old.
XIII/1. Tánc és drámapedagógia munkaközösség	75. old.
XIII/2. Varázsceruza szakmai munkaközösség	78. old.
XIV. AZ ÓVODA SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI	80. old.
XIV/1. Vízhöz szoktató program	80. old.
XIV/2. Zeneóvoda	80. old.
XIV/3. Játékház	80. old.
XIV/4. Játékos angol nyelv tanítás	80. old.
XV. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE	81. old.
XV/1. Család	81. old.
XV/2. Bölcsőde-Óvoda kapcsolata	82. old.
XV/3. Fenntartó	83. old.
XV/4. Gyermekvédelmi Szolgálat	83. old.
XV/5. Idősek Gondozóházai, Klubok	83. old.
XV/6. Egészségügyi szervek	84. old.
XV/7. Szakmai szervezetek	84. old.
XV/8. Város környéki óvodák, iskolák	84. old.
XV/9. Közművelődési intézmények	84. old.
XV/10. Egyházak	85. old.
XVI. A DOKUMENTUMOK KEZELÉSÉNEK RENDJE	85. old.
Felhasznált Irodalom	89. old.
Mellékletek	91. old.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

A helyi pedagógiai program módosítását és kiegészítését az alábbi törvények jogszabályok, rendeletek figyelembe vételével készítettük el:

- A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17) Kormány rendelete az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/201. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Az óvoda hatályos alapító okirata
- A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 363/2012. (XII.17.) Kormány rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. /XII.22./ Kormányrendelet A pedagógus továbbképzésről

Az intézményi működés jogi környezetének új elemei:

- Egyes törvényeknek a központi költségvetésről szóló törvény megalapozásával összefüggő, valamint egyéb célú módosításáról szóló 2012. évi CCVIII. Törvény { MK 2012/178.(XII.22.)}
- Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. Törvény
- Magyarország 2013. évi központi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCVI. törvény {MK.2012/170.(XII.15.)}
- A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény {MK 2012/164. (2012.XII.7.)}

I. BEVEZETŐ

Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda fenntartója: Szerencs Város Önkormányzata
 címe: 3900 Szerencs, Rákóczi út 89.
 telefon: 0647/565-200
 Az óvodai csoportok száma: 13 óvodai csoport
 Férőhelyek száma: 345 fő
 Az óvoda neve: **Szerencsi Óvoda és Bölcsőde**
 3900 Szerencs, Rákóczi út 128.
 OM azonosító: 202645

I. Feladat ellátási hely: Gyárkerti Óvoda és Bölcsőde
 Címe: 3900 Szerencs, Rákóczi út.128.
 Telefon: 0647/361-224
 E-mail: gyarkertiovoda@szerencs.hu

II. Feladat ellátási hely: Napsugár Óvoda
 Címe: 3900 Szerencs, Széchenyi út 47.
 Telefon: 47/362-224, 06-20/556-7616
 E-mail: napsugarovoda@szerencs.hu
 facebook elérhetőség: Szerencsi Óvoda és Bölcsőde

III. Feladat ellátási hely: „Csillagfény Gyermeksziget” Ond
 Címe: 3902 Szerencs-Ond, Kossuth út 14.
 Telefon: 20/550-2572

Pedagógusok végzettsége	Napsugár Óvoda feladat-ellátási helyen	Gyárkerti Óvoda feladat-ellátási helyen	Csillagfény gyermeksziget Ond
óvodapedagógus oklevél	8	8	2
gyakornok	-	-	-
pedagógus szakvizsga	4	3	-
mester (MA) szint	2	1	-

A nevelő munkát közvetlen segítő munkakörben foglalkoztatottak	Napsugár Óvoda feladat-ellátási helyen	Gyárkerti Óvoda feladat-ellátási helyen
dajka	6	6

pedagógiai asszisztens	2	2
------------------------	---	---

II. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA:

Napsugár épület bemutatkozása:

„A pedagógusnak új művészetet kell megtanulnia, azt, hogy a gyermek segítőtársa és vezetője legyen és elvezesse őt, azokhoz az eszközökhöz, amelyekre akkori fejlődése fokán szükség van.”
(Maria Montessori)

Településünkön az intézményes óvodai nevelés kezdete 1896, ez volt az első kisdédóvó intézmény a településen. Ebben az esztendőben polgári kezdeményezésre jótékonysági rendezvények bevételeiből alapították a mai Napsugár Óvodát. A kezdetben magán óvoda rövid időn belül állami, majd városi tulajdonba került és látja el azóta a kisgyermeknevelés feladatát a városban.

1952-ben a Szerencsen működő Óvóképző gyakorló óvodájaként fontos szakmai szerepet ellátó, majd középfokú és a főiskolai képzésben is gyakorlati helyet adó intézmény lett.

A helyi igények szerint folyamatosan újabb gyermekcsoportokkal gyarapodó óvoda 1975-től egy akkor korszerű épülettel bővült, ahol helyet kapott négy új gyermekcsoport, az óvodai konyha, a központi fűtés pedig a komfort fokozat javulását eredményezte.

Az új épület átadásával együtt így két épületben folyt 2012 őszéig a kisgyermeknevelés.

1981-ben a 2. számú(régi épület) épület bővítésével a gyermekcsoportok száma nyolc lett, és még így is kevés volt a férőhelyek száma akkoriban.

1985-ben a társközségben, Ondon a volt református parókián egy gyermekcsoportot, mint tagintézményt indított a város.

1994-ig gazdaságilag a Hunyadi János Általános Iskolához csatolva működött a Napsugár óvoda, majd 1994-től a Gyárkerti Óvodával, a Városi Bölcsődével integrálva önálló intézményként működött 2005-ig.

1996.-ban ünnepelte az Óvoda a 100 éves fennállását, amikor megkapta Szerencs Város Képviselő testületétől a Pro Urbe Szerencsért kitüntetését.

Az átszervezések folyamatosan érintették az intézményt

A 2005-ös átszervezést követően az óvodai nevelés négy épületben folyik tovább, megtartva szakmai önállóságukat.

2007-ben újabb átszervezés érinti az óvodát, így többcélú intézményként, a helyi alapfokú iskolák, óvodák és a bölcsőde összevonásával működik tovább.

A 2013-as átszervezést követően az egykori Csalogány Óvodát bezárták, a közalkalmazottak és az óvodában maradó gyermekek 2 csoportja az ÉMOP-4.3.1/2/2F-2f-2009-0020 pályázat megvalósítása után a Gyárkerti Óvoda új szárnyában kapott helyet és folytatja nevelő-oktató munkáját. A pályázati lehetőség megvalósulásával a helyi óvodák két új gyönyörűen felújított, minden igényt kielégítő környezetben szolgálják a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztését.

Gyárkerti épület:

„Tanítani szóval is lehet,
de nevelni csak példaadással.”
(Conficius)

Óvodánk 1971 szeptemberében, négy óvodai csoporttal nyitotta meg kapuit a szerencsi Csokoládégyár és Cukorgyár fenntartása alatt. Társintézményként kapcsolódott hozzá a szintén négy csoportot magában foglaló bölcsőde. Mindkét intézmény nagyon jó tárgyi és személyi feltételekkel rendelkezett. Az akkori fenntartók maximálisan igyekeztek biztosítani, hogy dolgozóinak gyermekei a legszínvonalasabb feltételek között nevelődjenek. Saját mosodát, varrodát, főzőkonyhát létesített, takarító és karbantartó személyzet segítette az intézményegység működését. Minden gyermek számára biztosították az egységes óvodai ruházatot, törülközőt, melyet a kiszolgáló egységek tettek rendbe és heti rendszerességgel cseréltek. Saját konyhánkban nagy gondot fordítottak az étrend összeállítására és elkészítésére, külön az óvodás és bölcsődés korosztály számára is. A négy óvodai csoport az idők folyamán a növekedő gyermeklétszám miatt 6-ra, majd 7-re emelkedett. Óvodánk ekkoriban még tiszta csoportokkal működött.

A társadalmi változások következtében a Csokoládégyár a Nestlé tulajdonába került, és a Cukorgyár is külföldi érdekltségbe került. Az új tulajdonosok nem tartottak igényt az intézményre. Mivel városunkban a 3-7 éves korosztály intézményes ellátására kevés óvodai férőhely állt rendelkezésre, ezért a városi önkormányzat vállalta át a fenntartó szerepét. Jelképes összegért bérbe vette az épületet és átvette a személyi állományt. A saját konyha bezárt, a gyermekélelmezést városi szinten oldották meg. A kiszolgáló egységek is megszűntek működni. A gyári bölcsődébe járó gyermekeket átirányították a városi bölcsődébe. A csoportok száma a gyermeklétszám csökkenése miatt 5-re csökkent, és ekkor tértünk át az osztatlan csoportokban történő foglalkoztatásra a folyamatos napirend keretei között. Ez a mai napig így működik, mivel a kollektíva pozitívan értékelte az eltelt időszak tapasztalatait.

Az átszervezések folyamatosan érintették intézményünket is. 1999-ben a képviselő testület döntése alapján a Városi Bölcsőde épülete megszűnt működni és az intézmény a korábbi Gyári Bölcsőde épületében, csökkentett csoportlétszámmal és személyzettel folytatta működését. Az óvodai gyermekcsoportok száma is csökkent (4 óvodai csoport), ami magával vonta a közalkalmazotti létszám racionalizálását is. A személyi változásokon túlmenően a tárgyi feltételekben is egyfajta negatív tendencia vette kezdetét. Meglévő eszközeink, a használati, berendezési tárgyak elhasználódtak, állaguk csak folyamatos karbantartás mellett volt kielégítő.

2005-ben átszervezésre került az intézmény, gazdaságilag a Bolyai János Általános Iskolához került, önálló szakmai irányítását megtartva.

2007-ben újabb átszervezés érintette az intézményt, így többcélú intézményként, a helyi alapfokú iskolák, óvodák és a bölcsőde összevonásával működik tovább.

Szerencs Város Önkormányzata /a 107/2013. (V.31.) Öt. határozatában/ 2013. január 1-től a három feladat-ellátási helyen lévő óvodát, egy szervezeti egységként létrehozta a Szerencsi Óvoda és Bölcsőde intézményt.

Csillagfény gyermeksziget- Ond

1985-ben a társközségben, Szerencs-Ond településrészen a volt református paplakban egy gyermekcsoportot indított Szerencs Város Képviselő testülete támogatásával és a szülők igényét figyelembe véve, s azóta is a településrész óvodásainak személyiségfejlesztését látja el.

III. INTÉZMÉNYÜNK ALAPELVEI

„A jó óvoda az, ahol nyugalom van, de nem csend és fegyelem.
A jó óvoda az, ahol legfőbb érték minden gyermek kíváncsisága,
kezdeményezése, de főleg játéka, mint a nem tudatos tanulás folyamata.
A jó óvoda az, ahol a ráfigyelés, az odafigyelés a gyermekeknek lehetőség,
a felnőtteknek kötelesség...”
(Húvös Éva)

- ▶ Tiszteletben tartjuk a gyermeki éntudat alakulását.
- ▶ Minden gyermek számára biztosítjuk az érzelmi védeltséget, a sokszínű tevékenységet, a játék lehetőségét. Ennek hatására megnyílhatnak, fogékonnyá, aktívabbá válhatnak, személyiségük optimálisan fejlődhet.
- ▶ Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét, szocio-kulturális hátterét.
- ▶ Segítjük őket tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetükből való felzárkóztatásában.
- ▶ Módszereinket úgy választjuk meg, hogy cselekedeteinket, értő és elfogadó szeretet hassa át, amelyek a kompetenciafejlesztést is támogatják.

Óvodánk a köznevelési törvény jogszabályai szerint működik. A fenntartói elvárás összhangban van a pedagógiai elképzeléseinkkel. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, szem előtt tartva azonos alapról indulva kell eleget tennünk a világot ma jellemző sokszínűség elvárásainak.

Nevelőtestületünk egy olyan Pedagógia Program alapján kívánja megvalósítani szakmai célkitűzéseit, amelyben a gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodnak, képességeik kibontakoznak, figyelembe véve egyéni és életkori adottságaikat, érdeklődésüket, eltérő szociális hátterüket.

A nevelőtestületünk, stabil, szakképzett elkötelezett közösséget alkot. Valljuk, hogy vonzó célokat kijelölni közösen érdemes, megvalósítani csak együttesen lehet. Nevelésünket a gyermek és a családcentrikus szemlélet vezérli annak érdekében, hogy óvodásaink, érzelmi biztonságban, szeretetben, szép élményekkel gazdagodva, minél önállóbban és boldogabban élhessék meg a kisgyerekkort.

Programunk neve: „Négy vándor jár körbe, körbe”- az évszakok jellemzőinek változásaira épül, a gyermekek korábban szerzett ismereteire és tapasztalataira alapozva. A

gyermek miközben felfedezik környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, melyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Ennek tartalmát gazdagítja a **néphagyományőrzés**. Célunk, hogy megismerkedjenek a gyermekek a népszokásokkal, a természetóvó jeles napokkal és a hozzájuk tartozó gazdag tartalommal, melyek főként az **évszakokhoz** kapcsolódnak. A várakozás, a készülődés izgalma fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmeket és lehetőséget biztosít gazdagon motivált tevékenységekre.

Programunk olyan életfeladat teljesítésére orientál, amelyben a gyermekek megtanulnak eligazodni a környezetükben, az évszakok körforgásában, közben megtanulnak helyesen és szépen beszélni, tevékenykedni, együttműködni, magatartásformákat elsajátítani. Mindezt jól szervezett tevékenységgel, nyugodt légkör biztosításával, tudatos tervezéssel, nevelői segítséggel, a mindennapi élet feltételeivel és eszközeivel biztosítjuk.

Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket és ismereteket nyújtunk, megalapozva azokat a képességeket, melyekre szükségük lesz gyorsan változó világunkban.

Forrásunk a *Lukács Józsefné, Ferencz Éva: Kerek egy esztendő c. kötetei*, amelyek alapján dolgoztuk ki tematikus terveinket évszakokra lebontva. (lásd 1. sz. melléklet)

Célunk, hogy az egyes intézmények helyi sajátosságait, szokásait, egyéni arculatát megőrizzük és tiszteletben tartsuk óvodapedagógusaink módszertani szabadságát, így tág keretet biztosít minden tagóvoda specifikumainak, hagyományainak továbbörökítésére.

A fentiek értelmében e program csak általános irányelveket, alapelveket fogalmaz meg, melyek betartása az óvodánkban dolgozó valamennyi pedagógus és nem pedagógus alkalmazott számára kötelező érvényű.

IV. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI ARS POETICÁJA

„Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű: Egészséges testű, akarat erős,
jó ítéletű, értelmes, tetterre kész,
szép célokért hevülő és áldozó embereket,
akik meg tudják érteni és élni a szépet
és nagyot minden téren,
akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
akik megértik a dolgok összefüggéseit,
akik átértik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon,
és jóakaraton épülhet.”

(Szent-Györgyi Albert)

Kívánjuk, hogy óvodásaink váljanak környezetükben jól tájékozódó, azt védő, szépítő és szerető gyermekké, felnőtté.

IV./1. Jövőkép

- A Szerencsi Óvoda és Bölcsőde olyan intézménnyé szeretne válni, ahol a gyermekek jól érzik magukat.
- Ahol a népi hagyományok értékeit megőrizve és a manuális tevékenységek lehetőségeinek biztosításával a gyermekek képességeit sokoldalúan fejlesztené.
- Ahol olyan felnőttek dolgoznak, akik tiszteletben tartják a gyermekek személyiségét, nyugodt és biztonságos légkört nyújtanak.
- Ahol az igényes, szakmai felkészültség és elhivatottság a meghatározó.
- Ahol nincs zsúfoltság.
- Ahol érték az esztétikus környezet megteremtése.
- Ahol a közvetett és közvetlen partnerek igényeire támaszkodna.
- Ahol oldott légkörben, közösen gondolkodva egymást tiszteletben tartva és együttműködve dolgozna az intézmény alkalmazotti közössége.
- Ahol óvodánk minden dolgozója igényes a külső megjelenésével, hangnemével, elfogadja a másságot és mentes az előítéletektől.
- Ahol az önművelés, az egyéni szakmai továbbképzés biztosítva van.
- Ahol feltétel a folyamatos fejlesztés, a vezetői elkötelezettség.
- Ahol a tárgyi feltételek biztosítva vannak, és alapítványi valamint pályázati forrásokból bővíti anyagi lehetőségeit.

IV./2. Küldetésnyilatkozat

A Szerencsi Óvoda és Bölcsőde küldetése, hogy nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns, segítőkész, tevékeny gyermekeket neveljünk.

- A boldog gyermekkor biztosításával a környezeti ártalmaktól való megvédés.
- Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy a hozzánk járó gyermekek az iskolai életre alkalmassá váljanak.
- Az óvoda tevékenységeiben és a nevelési elvek alkalmazásában működjön a tolerancia.
- Célunk, hogy óvodánk a hagyományaira és a partnerek igényeire támaszkodjon.
- Az óvoda dolgozói képesek alkalmazkodni a velük szembeni elvárásokhoz.
- Célunk az értékek közvetítése, a nemzeti múlt értékeinek tisztelete.
- A minőségi munkát végzett alkalmazottak egzisztenciális megbecsülése.
- A viselkedéskultúra megújítása a gyermekek körében.
- Feladatunk a nyitottság, az igényesség és az ízlés alakítása.
- Mindezeket jól felkészült, a minőség iránt elkötelezett, szakmailag igényes dolgozókkal oldjuk meg.

IV./3. Vezetői szándéknyilatkozat

- Az óvoda vezetése biztosítsa a működéshez és a folyamatos fejlesztéshez szükséges erőforrásokat.
- Célja olyan intézményi légkör megteremtése, amelyet nagyfokú együttműködés jellemez.
- Gondoskodjon az intézmény működését szabályozó külső és belső jogrendszer, szabályozók előírásainak, önkormányzati rendeletek megismeréséről és betartatásáról.
- Az intézményt szabályozó dokumentumok hozzáférhetőségének biztosítása.

- Az intézményt érintő kérdésekben a testület bevonása.
- Törekedjen a partnerközpontú gondolkodásra.
- A gyermekek mentális problémáinak kezelésében, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában működjön együtt a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival.
- Tartson rendszeres kapcsolatot a helyi alapfokú iskolákkal és művészeti iskolával.
- A problémamegoldó kultúra kialakításának megteremtése.
- Célja a feladatok megoldása a konfliktusok feltárásával.
- Együttműködő, innovatív testület kialakítása, akik elkötelezettek a minőségi nevelőmunka iránt.

IV./4. Fenntartói minőségpolitika, jövőkép

Az óvodai ellátás sokszínű programot kínálva végzi a következő években is szocializációs tevékenységét. Az iskola életmódra készítés, a kudarcmentes iskolakezdés érdekében az óvoda- iskola átmenet programszerű, tartalmilag előkészített folyamattá válik és a gyermekek iskolai életének alapozó szakaszáig terjed ki.

Fenntartói elvárások

1.) A köznevelési rendszer működésével kapcsolatos elvárások

- A köznevelési intézmények jogszerűen, szakszerűen, eredményesen és költség -hatékonyan működjenek, garantálják a gyermek egyéni fejlődését, minőségelvű nevelését, oktatását a hozzáadott pedagógiai érték rendszeres mérésével, értékelésével;
- A makro - és mikro társadalmi elvárásoknak megfelelő követelményeknek megfelelő elvárások közvetítése az óvodában;
- A köznevelési rendszer rugalmasan alkalmazkodjon a változásokhoz, erősödjön a tervezés szerepe;
- A közoktatás rendszerébe kerüléstől – óvoda, iskola - a rendszerből való kikerülésig- felsőoktatás, munkába állás- nyomon követhető legyen a gyermek/tanuló tanulási útja;
- Partnerközpontú működés legyen a jellemző, melynek alapja az intézmények minőségirányítási programja, és minőségfejlesztési rendszerének működtetése;
- Az intézményekben stabil, innovatív nevelőtestületek működjenek, továbbképzéssel, önképzéssel növelve kompetenciájukat;
- A szülőkkal való kapcsolattartással biztosított legyen a tájékoztatás a közoktatás rendszeréről, a szolgáltatások minőségéről;
- Hatékony együttműködés valósuljon meg a köznevelési intézmények között a gyermekek/ tanulók mentális problémáinak kezelésében, a hátrány kompenzációban, a problémák megelőzésében, a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában;
- Hatékony együttműködés valósuljon meg a köznevelési intézmények között a pedagógiai - szakmai szolgáltatások terén;
- Rendszeres kapcsolattartás valósuljon meg az egymásra épülő intézmények óvoda - általános iskola - művészeti iskola - középiskola között.
- A köznevelési intézményekben dolgozók közéletben való részvételével javuljon az intézmények ismertsége, társadalmi megbecsültsége.

Fenntartói elvárás, hogy a jelzett területeken lehetőség szerint minden nevelési évben történjen meg az értékelés. Ennek eljárásrendjét az intézményi önértékelési programban célszerű szabályozni, az összehasonlíthatóság szempontjainak figyelembe vételével.

A későbbiekben az adott, értékelt területekre vonatkozó trend az intézményi önértékelés beszámoltatásának kiemelt értékelési területe lesz.

V. ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP, PEDAGÓGUSKÉP

V/1. Óvodakép

*„A fát gyümölcséről, az embert cselekedeteiről ismerik.
A jótett soha nem vész el, aki udvariasságot vet,
barátságot arat, aki kedvességet ad, szeretetet kap cserébe.”
(Basil)*

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő funkció, a kisiskolás korba való átlépés belső pszichés feltételeinek megteremtése.

Óvodánk nyitott óvoda, mely a közvetlen és közvetett partnerek igényeihez igazodva, a nevelőtestület felkészültségét figyelembe véve működik.

A gyermekek személyiségének fejlesztését, képességeik kibontakoztatását együttműködve a szülőkkel, a családban folyó nevelést kiegészítve valósítja meg.

Vállaljuk a részképesség zavarral, magatartászavarral, beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermekek felzárkóztató fejlesztését.

A nevelési feltételek sajátos megteremtésével, a Pedagógiai Szakszolgálattal együttműködve, segítjük a tanulási zavarok megelőzését, korrekcióját.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése a többi gyermekkel együtt integráltan történik, speciális végzettségű pedagógusok irányításával, gyógypedagógus segítségével, figyelembe véve a Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelveit.

A gyermekek belső éréstük, a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként érik el az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az óvodai életrendet szem előtt tartva, lehetővé tesszük, hogy intézményünkben egyházi jogi személy vallásoktatást tartson.

A felmerülő szülői igényeket figyelembe véve, az intézmény funkciójának megfelelően, lehetőséget biztosítunk délutáni foglalkozások keretében különböző képességfejlesztő programok szervezésére, működésére (tánc, kézműves tevékenységek, nyelvvoktatás, ovi sport, a vízhez szoktatást.)

V/2. Gyermekkép

„A nevelés egyet jelent azzal, hogy segítünk a gyerekeknek valóra váltani a lehetőségeit..”
(Erich Fromm)

Gyermekképünk megalkotásakor abból indultunk ki, hogy a gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A kisgyermek tevékenységében a játék, a munka és a tanulás – a három alapvető tevékenységforma – nem különül el egymástól.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Kiemelten foglalkozunk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek differenciált fejlesztésével.

Nevelésünk eredményeként gyermekképünket a következőkben összegezzük:

- ▶ Legyenek nyitottak és fogékonyak a természeti és társadalmi környezet hatásaira.
- ▶ Tudják megfogalmazni és kifejezésre juttatni érzéseiket, gondolataikat.
- ▶ Pozitív tapasztalatok, valós helyzetek megélésével tanulják és tapasztalják meg az együttműködésben az alkalmazkodás és önérvényesítés lehetőségeit, a kompromisszumok és konszenzusok kialakítását.
- ▶ Legyenek toleránsak, fogadják el a másságot, váljanak szociálisan érzékennyé, együttműködővé.
- ▶ Önállóságukat és „én” érvényesítő törekvéseiket megtartva tanuljanak meg ésszerű korlátokhoz, szabályokhoz alkalmazkodni.
- ▶ Egyéniségükhöz mértén bontakozzon ki alkotó tevékenységük, kreativitásuk.

- ▶ Válgják igényükké és természetes szokásukká az egészséges életmód szokásainak és szabályainak megtartása.
- ▶ Szeressék a természetet, védjék a környezetet, az élőlényeket.
- ▶ Egyéni fejlettségükhöz mérten ismerjék meg népünk hagyományait, kultúráját, elődeink szokásait.

Mi, felnőttek arra törekszünk, hogy óvodai nevelésünk folyamatának eredményeképpen a ránk bízott gyermekekből testileg, lelkileg egészséges, kiegyensúlyozott, nyitott és befogadó, a külvilág iránt fogékony, találékony, együttműködő, értelmes, önálló gyermek válják.

V/3. Pedagóguskép

„Hozzon a gyermeknek mindenki amit tud:
játékot, zenét, örömet. De hogy mit fogad
el: azt bízunk rá. Csak az a lelki táplálék
válík javára, amit maga is kíván.”
(Kodály Zoltán)

- ▶ Nevelőmunkájában érvényesüljön a gyermekszeretet, a türelem és a tolerancia. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- ▶ Munkáját a pontosság, fegyelmezettség és az igényesség jellemezze.
- ▶ Törekedjen minél komplexebb műveltség megszerzésére, szakterületével kapcsolatos ismeretek folyamatos fejlesztésére.
- ▶ Legyen tisztában saját értékeivel, ezt bátran vállalja és képviselje, legyenek ambíciói.
- ▶ Legyen képes önvizsgálatra, önelemzésre, a szükséges lépések megtételére.
- ▶ Törekedjen a gyermekek fejlődése érdekében a változatos pedagógiai módszerek alkalmazására, a gyermekek érdeklődésének felkeltésére és fenntartására.
- ▶ Értékeléseivel, visszajelzéseivel hatékonyan segítse elő a gyermekek személyiségének komplex fejlődését.
- ▶ Viselkedése, megjelenése legyen példamutató.
- ▶ Személyiségével, beszédkulturájával, empátikus készségével, segítse elő a gyermekek szép tiszta beszédét, kifejezőkészségét: gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt közötti kapcsolatokat.
- ▶ A szülőkkel, kollégáival és egyéb partnerekkel legyen nyílt, őszinte és hiteles.
- ▶ Szemléletmódját a pozitív beállítódás, az optimizmus és a korrekt kritikai szellem, az együttműködés, a társadalmi érzékenység, nyitottság és a különböző kultúrák elfogadása egységesen jellemezze.
- ▶ A pedagógus a gyermeket önmagához viszonyítva fejlessze, változatos módszerekkel, differenciáltan.
- ▶ Törekedjen a digitális eszközök használatára és alkalmazására nevelő munkájában. Személyes példájával ösztönözze a gyerekeket a digitális eszközök megismerésére.

- ▶ Legyen képes feladatait közvetlen munkakörén túl tágabb összefüggésben értelmezni, szakmai kapcsolatait bővíteni.
- ▶ Alakítson ki őszinte, korrekt kapcsolatokat a szülőkkel.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Pedagógus kompetenciák **A pedagógusokkal szemben támasztott elvárások**

<p>1. Pedagógiai módszertani felkészültség</p>	<p>Milyen a módszertani felkészültsége? Milyen módszereket alkalmaz a nevelés folyamatában és a gyermeki tevékenységekben? Alkalmazza-e a gyermekközösségnek, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket? Hogyan értékeli az alkalmazott módszerek beválását? Hogyan használja fel a megfigyelési, mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában? Hogyan, mennyire illeszkednek az általa alkalmazott módszerek a gyermekközösséghez, illetve a képességfejlesztési területekhez?</p>
<p>2. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség</p>	<p>Hogyan méri fel a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát? Milyen hatékony gyermeki megismerési technikákat alkalmaz? Hogyan jelenik meg az egyéni fejlesztés, a személyiségfejlesztés a tervezésben és a pedagógiai munkájában (egyéni képességek, adottságok, fejlődési ütem, szociokulturális háttér)? Milyen módon differenciál, hogyan alkalmazza az adaptív oktatás gyakorlatát? Milyen terv alapján, hogyan foglalkozik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel, ezen belül a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a ki-emelten tehetséges gyermekekkel, illetve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel?</p>
<p>3. A gyermekek csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, csoportirányító tevékenység</p>	<p>Milyen módszereket, eszközöket alkalmaz a közösség belső struktúrájának feltárására? Hogyan képes olyan nevelési, ismeretszerzési, tanulási környezetet kialakítani, amelyben a gyermekek értékesnek, elfogadottnak érezhetik magukat, amelyben megtanulják tisztelni, elfogadni a különböző kulturális közegekből, a különböző társadalmi rétegekből érkezett társaikat, a különleges bánásmódot igénylő, és a hátrányos helyzetű gyermekeket is? Hogyan jelenik meg a közösségfejlesztés a pedagógiai munkájában (helyzetek teremtése, eszközök, a gyermekek óvodai és óvodán kívül szervezett tevékenységeiben)? Melyek azok a probléma-megoldási és konfliktuskezelési stratégiák, amelyeket sikeresen alkalmaz?</p>
<p>4. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és</p>	<p>Milyen a pedagógiai tervező munkája: tervezési dokumentumok, tervezési módszerek, nyomon követhetőség, megvalósíthatóság, realitás? Hogyan viszonyul egymáshoz a tervezés és a megvalósítás?</p>

<p>a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók</p>	<p>A tervezés során hogyan érvényesíti az Óvodai nevelés országos alapprogram nevelési céljait, hogyan határoz meg pedagógiai célokat, fejlesztendő kompetenciákat? Az éves tervezés elemei megfelelnek-e a pedagógiai programban leírt intézményi céloknak? Hogyan épít tervező munkája során a gyermekek előzetes neveltségi szintjére, tudására és a gyermekcsoport jellemzőire?</p>
<p>5. Az ismeretszerzés, a tanulás támogatása</p>	<p>Mennyire tudatosan és az adott helyzetnek mennyire megfelelően választja meg és alkalmazza a nevelési és tanulásszervezési eljárásokat? Hogyan motiválja a gyermekeket? Hogyan kelti fel a gyermekek érdeklődését, és hogyan köti le, tartja fenn a gyermekek figyelmét, érdeklődését? Hogyan fejleszti a gyermekek gondolkodási, probléma-megoldási és együttműködési képességét? Milyen ismeretszerzési, tanulási teret, ismeretszerzési, tanulási környezetet hoz létre az ismeretszerzési, tanulási folyamatra?</p>
<p>6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiség-fejlődésének folyamatos értékelése, elemzése</p>	<p>Milyen esetekben alkalmazza az ismeretszerzési, tanulási-tanítási folyamatban a diagnosztikus, fejlesztő és szummatív értékelési formákat? Milyen ellenőrzési és értékelési formákat alkalmaz? Mennyire támogató, fejlesztő szándékú az értékelése? Milyen visszajelzéseket ad a gyermekeknek? Visszajelzései támogatják-e a gyermekek önértékelésének fejlődését?</p>
<p>7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás</p>	<p>Szakmai és nyelvi szempontból igényes-e a nyelvhasználata (életkor-nak megfelelő szókészlet, artikuláció, beszédsebesség stb.)? Milyen a gyermekekkel a kommunikációja, együttműködése? Milyen módon működik együtt az óvodapedagógusokkal és a pedagógiai munkát segítő más felnőttekkel a pedagógiai folyamatban? Együttműködik-e (és ha igen, milyen módon) más intézmények pedagógusaival? Milyen pedagógiai fejlesztésekben vesz részt (intézményen belül, kívül, jó gyakorlat stb.)? Reális önismerettel rendelkezik-e? Jellemző-e rá a reflektív szemlélet? Hogyan fogadja a visszajelzéseket? Képes-e önreflexióra? Képes-e önfejlesztésre? Mennyire tud azonosulni az intézmény pedagógiai programjának céljával, az intézmény pedagógiai hitvallásával?</p>
<p>8. Elkötelezettség és szakmai felelősség-vállalás a szakmai fejlődésért</p>	<p>Saját magára vonatkozóan hogyan érvényesíti a folyamatos értékelés, fejlődés, továbblépés igényét? Mennyire tájékozott pedagógiai kérdésekben, hogyan követi a szakmájában megjelenő változásokat? Hogyan nyilvánul meg kezdeményezőképesége, felelősség-vállalása a munkájában? Munkájában mennyire pontos, megbízható?</p>

Óvodai nevelésünk célja

- ▶ Óvodapedagógiai nevelésünk alapvető célja, **3 éves kortól az iskolába lépésig** a gyermekek **egészséges, harmonikus** személyiségfejlődésének elősegítése.

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Óvodai nevelésünk feladatai

- ▶ Nyugodt, családias, szeretetteljes légkör megteremtése.
- ▶ Esztétikus, rendezett, megfelelő felszereltségű környezet biztosítása.
- ▶ Gazdag, változatos tevékenységek biztosításával a gyermekek érdeklődésére, egyéni sajátosságaira épülő ismeretek nyújtása.
- ▶ Az egészséges életmód megalapozása, ritmusának biztosítása.
- ▶ Az egészséges, kultúrált életmód szokásainak rendszeres gyakorlása, a helyes cselekvésmódok megszilárdítása.
- ▶ Az önmaguk ellátásával kapcsolatos és a közösségi élethez szükséges szokásrendszer kialakítása.
- ▶ Olyan, a társas kapcsolatokban fontos tulajdonságok kialakítása, mint: szociális érzékenység, tolerancia, együttérzés, segítőkészség, figyelmesség.
- ▶ A természeti és társadalmi környezet iránti esztétikai fogékonyság alakítása, érdeklődés felkeltése, környezetük szépségeinek felfedezésére, óvására, védelmére történő nevelés.
- ▶ Példamutató, szép beszédminta nyújtása, megnyilatkozásra ösztönző környezet kialakítása.
- ▶ Kedvező feltételek, különböző jellegű eszközök, anyagok biztosításával a játék tartalmasabbá, sokoldalúbbá tétele. A játékban történő fejlesztés lehetőségének megteremtése.
- ▶ Az egyéni differenciált bánásmód folyamatos érvényesítése, esélyegyenlőség megteremtése.
- ▶ A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, változatos mozgáslehetőségek biztosítása. Mozgáskoordináció fejlesztése.
- ▶ A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- ▶ Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges biológiai, szociális és pszichikus érettség kialakítása.
- ▶ A családokkal való partnerkapcsolat erősítése, személyiségjogok tiszteletben tartása.
- ▶ Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek gondozása, felzárkóztató nevelése.
- ▶ Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.

VI/1 Az egészséges életmód kialakításának feladatai, egészségfejlesztő program

Cél:

A gyermekek jó közérzetének biztosítása, testi-lelki szükségleteik kielégítése, egészségük megőrzése, az egészséges életmód alakítása egyéni fejlettségük és életkori sajátosságaik figyelembe vételével.

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

A gyermekek szociális összetétele igen változó. A családi nevelésben megtalálhatók az egészséges életmódra nevelés pozitív elemei is. Vannak azonban gyermekek, akik egyoldalúan táplálkoznak, a helyes szokásrendszer alakításában, testedzésben elhanyagoltak. A másik végletet a túltáplált, elkényeztetett, mozgáshiányban szenvedő gyermekek képviselik.

Az egészséges életmódra nevelés során kiemelt feladatunk a testi és lelki szükségletek kielégítése, kulturált egészségügyi szokások kialakítása, a testi képességek fokozott fejlesztése.

A testnevelés az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi-, és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését.

A torna, a mozgásos játékok, fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.

Foglalkoznunk kell a helyes táplálkozással, a gyermekek életkorának megfelelő sportolási tevékenységek kiszélesítésével.

Feladatok:

- Egészséges és biztonságos környezet kialakítása.
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik kielégítése.
- Higiénés szokások megismertetése és alakítása.
- A rendszeres mozgásigény kielégítésével a testi-szellemi fejlődés segítése.
- A gyermekek egészségének védelme, az edzés feltételeinek biztosítása.
- A gyermekek fejlettségének megfelelő életritmus, szokásrend kialakítása.

Alapelvek:

- Megteremtjük az egészséges, esztétikus és biztonságos környezet feltételeit.
- A csoportszobákat természetes anyagokból készült bútorokkal, eszközökkel rendezzük be.
Ezek gyermekméretűek, mobilak.
- Időt biztosítunk arra, hogy egyéni képességeik szerint fejlődjön önállóságuk a szükséges segítségadás mellett.
- A gyermekek egészségét és gondozását érintő problémákat tapintatosan kezeljük.
- A rugalmas napirenddel segítjük a helyes életritmus kialakítását.
- A szabad levegőn tartózkodással növeljük a gyermekek ellenálló képességét, hogy szervezetük alkalmazkodjon az időjárás változásaihoz.

Biztosítjuk, hogy az év minden szakában tartózkodjanak minél többet a szabadban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Kialakulnak egészséges életmódbeli készségeik, jártasságaik.
- Kielégítik testi szükségleteiket.
- Önállóan öltözködnek, tisztálkodnak.
- Alkalmazzák az esztétikus és higiénés étkezési szokásokat.
- Képesse válnak társaik segítésére.
- Vigyáznak ruhájuk és környezetük tisztaságára.
- Testileg megfelelően fejlettek, edzettek, teherbíróak, mozgásuk összerendezett, jó állóképességgel rendelkeznek.

Óvodánk szokásrendje, nevelési hatásai elősegítik, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően képesek legyenek a környezetükhöz való legoptimálisabb alkalmazkodásra.

Egészségfejlesztési, egészségnevelési terv

EGÉSZSÉGNEVELÉS AZ ÓVODÁBAN

Az *egészséges életmód alakítása* azt jelenti, hogy kialakul a kisgyermek *igénye* a személyi és környezeti higiénére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására, a másokon való segítésre. Mindez az egészség megvédésére történő *beállítódást* (attitűdöt), az egészség megvédésére vonatkozó *érdeklődést*, véleményt, *szándékot*, "érzékenységet" jelent.

Az óvodai pedagógiai program általános nevelési feltételei közé az alábbi egészségfejlesztő tevékenységek sorolandók:

- a testi egészség (*gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés*),
- a lelki egészség (*értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása*),
- a szociális kapcsolatok harmóniája (*közösségi élet, segítés stb.*)
- az egészségvédő képesség fejlesztése.
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása,
- az óvodapedagógusok és a nem pedagógus dolgozók viselkedésének szabályozása,
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (*higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedélyes nevelési módszer*)
- az óvoda-egészségügyi szolgálattal való együttműködése

Helyi céljaink:

- Az egészség helyes értelmezése, az önmagunkkal szembeni felelősségérzet kialakítása.
- A helyes viselkedési módok elsajátítása.
- Egészségvédő szokásrendszer kialakítása.
- Segítségnyújtás az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi hatások felismeréséhez, tanácsok adása azok kivédésére, elhárítására.
- Tudatosuljon az önismeret, a helyes önértékelés fontossága az egyéni döntések meghozatalában.

- A gyerekek mozgásigényeinek kielégítése, a motoros képességek, a mozgáskészségek fejlesztése, fizikai erőnlét fokozása.
- A szellemi és a fizikai terhelés egyensúlyának fontossága. Az edzés, a sport iránti igény kialakítása, a kötelességtudat fejlesztése.
- Helyes öltözködés szabályai, figyelemfelkeltés a ruházat rétegeességére vonatkozólag.
- Helyes étkezési szokások kialakítása.
- Közlekedési ismeretek, baleset-megelőzési szabályok betartatása.

BALESET MEGELŐZÉS

Minden lehetőséget megragadunk arra, hogy a gyermekek figyelmét felhívjuk baleseti lehetőségekre, baleseti veszélyforrásokra (vegyszerek, gyógyszerek, tűz) az óvodában, játszótéren, otthon a háztartásban. Beszélgetünk ezekről, szituációs játékokkal, diafilmvetítéssel tesszük még nyomatékosabbá az elhangzottakat a gyermekek számára, hogy mire is kell oda figyelni, hogyan lehet megelőzni egy kis odafigyeléssel és mi a teendő, ha mégis valami baj történik.

Különösen kiemelt területek: a közlekedés, a játszótéri eszközök használata, valamint a foglalkozásokon használt balesetveszélyes eszközök (pl. olló, elektromos készülékek) helyes használatának bemutatása, felügyelete.

Az óvodában folyamatosan odafigyelünk arra, hogy a gyermekek által használt helyiségek kialakítása, berendezése a lehető legkevesebb veszélyforrást rejtse.

- ablakok, ajtók, radiátorok védőráccsal történő ellátása,
- tisztító- és takarítószer, valamint a gyógyszerek előírás szerinti tárolása,
- konnektorok biztonsági műanyag dugasszal történő ellátása, hosszabbítók ideiglenes és felügyelet mellett történő használata,

EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá a gyermekek részére. Készül saláta zöldségből, gyümölcsből. Sütemény teljes kiőrlésű lisztből, barna cukor felhasználásával. Tejtermékekkel kapcsolatos foglalkozást is tartanak az óvónők, beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét. A védőnők is bekapcsolódnak a programba és a fogápolás is előtérbe került. Kiemelik a prevenció jelentőségét, vagyis a rendszeres és alapos fogápolást.

MOZGÁS

A gyermek lételeme a mozgás. Minden tevékenységében úgy szeret részt venni, ha közben mozoghat (manipulálhat, jöhet-mehet stb.) nincs gátolva a mozgási vágya. Egyik kiemelt tevékenységi formánk a mozgás.

Célunk: a mozgás szeretetére építő életvitel, életmód megalapozása a tervszerű, rendszeres mozgással.

A mozgás kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. A keringési-, légző rendszer teljesítőképességéhez, a csont- és izomrendszer teherbíró képességéhez, azok növeléséhez hozzájárul.

Segíti az egészség megóvását, harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását.

A mozgásfejlesztés feladatai:

- a fizikai állóképesség fejlesztése
- sokoldalú mozgástapasztalatok szerzése az alapvető mozgásformák gyakorlása által
- nagy- és finommozgások és fizikális erőnlét fejlesztése
- folyamatosan fejlődjön a gyermekek mozgása és egyensúlyérzéke
- szem-kéz, szem-láb koordináció
- a kéz finommozgásainak fejlesztése
- a kezesség (lateralitás fejlesztése, a dominancia erősítése)
- a problémamegoldások erősítése mozgásos tevékenységgel, elvégzett feladatmegoldásokkal
- a mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolódó szókészlet gyarapítása
- differenciált feladatadás
- gondot kell fordítanunk a testtartási hibák prevenciójára

Úszás:

Minden évben szervezünk vízhez szoktató foglalkozásokat, ahol a gyermekek szakember segítségével játékosan ismerkedhetnek és sajátíthatják el az úszás alapjait.

Ezek a gyermekek jobban tűrik a kudarcokat, mernek újra kezdeni, amely készségekre a várható egzisztenciális versenyhelyzetben felnőttként igen nagy szükség lesz.

Tartásjavító torna:

Az óvodás korú gyermekek között feltűnően sok a tartáshibával vagy egyéb deformitással rendelkező gyermek. Ezért óvodásainkat vizsgálja gyermekorvos, szoros kapcsolatban vagyunk a védőnői szolgálattal, akik segítségével a gyermekek minden évben szemészeti, és hallásvizsgálatokon vesznek részt, melyet szakemberek végeznek el intézményünkben.

A tartáshibával, ortopédiai elváltozással küzdő gyermekek számára tartásjavító gyakorlatokat, mozgásokat alkalmazunk.

Játékos karate – újszerű tevékenység kipróbálása, innováció

Nevelési cél: A mozgáskoordinációs gyakorlatok által a gyerekek komplex fejlődésen mennek keresztül: a tisztelet, a megbecsülés, az akaraterő, a teherbíró képesség és a belső fegyelem kialakul, álló képességük, ügyességük folyamatosan javul.

A karate, mint önvédelmi mozgásanyag magas szintű képességfejlesztést és jellemformálást biztosít és alkalmas arra, hogy olyan fizikai alapot, mozgáskultúrát és belső értékeket adjon, amelyre minden sportág alapozhat, fiúknál és lányoknál egyaránt.

Általános célok:

Sportos életforma, sportszerű viselkedés kialakítása.

- ▶ Fegyelem, figyelem képességének fejlesztése.
- ▶ Önuralom fejlesztése.
- ▶ Győzelem, kudarc elviselésének képessége.
- ▶ Alapvető szabályok, balesetvédelem megismerése.
- ▶ Általános képességfejlesztő mozgásformák megismerése.

Sportági célok:

- ▶ A karate sportág megismertetése a gyerekekkel (mítoszok, hősök stb. mese elemek)
- ▶ Ismerkedés a küzdősportok mozgásformáival (judo, birkózás stb.)
- ▶ Karate sportághoz kapcsolódó előkészítő mozgásformák (járás, futás, ugrás, mászás).
- ▶ Test-test elleni küzdelem vállalása (egyszerű küzdőjátékok)
- ▶ A koordinációs fejlődésmenetnek megfelelően, a küzdelemre képesség tevő: ütés, rúgás és védelem egyszerű technikáinak megtanítása (helyben, mozgásban)
- ▶ Játékos vetélkedő, sor és váltóversenyek.

Koordinációs képességek:

- ▶ Térbeli tájékozódó képesség.
- ▶ Gyorsasági koordináció.
- ▶ Kinesztéziás (test-testrészek helyzetének, mozgásának érzékelése).
- ▶ Motorikus tanulási képesség.
- ▶ Ritmusképesség.
- ▶ Komplex koordináció, ügyesség.

„Kis kosarasok” – újszerű tevékenység kipróbálása, innováció

Cél: A mozgáskoordináció az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek fejlődésében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is.

Hatása az értelmi képességek fejlődésére:

- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.
  - A testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
  - A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.
- A 3-7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a mozgás.

A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság (kompetencia) érzését, a mozgás feletti kontroll, az én-kontroll funkciókat erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentrációt, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.

Mozgásfejlesztés

Nagymozgások fejlesztése

Célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változik.

1. Járás

- kis és nagy lépésekkel,
- különböző irányokba fordulással,
- változó szélességű sávok, vonalak között,
- különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával.

2. Futás

- különböző tempóban, majd közbeni tempóváltással,
- különböző irányokban, majd közbeni irányváltoztatással,
- változó szélességű sávok között,
- különböző tárgyak megkerülésével, átugrásával, átlépésével.

3. Ugrás

- "távolugrás" (páros lábbal szökdelés) ugrás előre, hátra,
- "magasugrás",
- ugróiskola, kicsiknél a legegyszerűbb formában,
- különböző alakzatú térbe beugrás-kiugrás (kör, négyszög, stb.),
- szökdelés egy lábon, oldalirányba szökdelés,
- mélyugrás.

4. Csúszás-kúszás, mászás különböző tempóban

- különböző irányokba, majd irányváltoztatással,
- különböző szélességű és formátumú helyeken és tárgyakon (mászóka, fa),
- különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával.

Egyensúlygyakorlatok

- Állás:
  - lábujjon - sarkon
  - fél lábon.
- Egyensúlyozó járás: padon, földre helyezett szivacson, stb.
- Kúszás egyenes padon
- Body Roll hengergyakorlatok
- Forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások.

Szem-kéz koordináció fejlesztése

- Babzsák célba dobása változó nagyságú körbe, változó távolságról, különböző tárgyak fölött (szék, stb.) ,
- Karika-dobás változó irányokba, vízszintes, függőleges célra, változó távolságról,
- Kugli-játék,
- Labdajátékok: dobás és elkapás nagyobb, majd kisebb labdákkal változó távolságról.

Szem-láb koordináció fejlesztése

- Ugrókötéssel: kötél fölött átvágás, változó magassággal,
- Karika: különböző lábakkal belépés, kilépés, beugrás, kiugrás,
- Lábbal különböző formák rajzolása, alkalmi felületen, homokba, padlóra, stb. ,
- Ugróiskola, egyszerűbb és nehezebb formában,
- Függeszekedés: átfogással továbbhaladás.

Lelki egészség

Az egészségnevelés fő területe az óvodai közösségben megvalósuló szocializáció elősegítése és a szociális érzékenység fejlődése-fejlesztése.

Az óvoda a gyermek viselkedésének második legfőbb mintaadó közössége (nyilván az első: a család). Ebben a közösségben az óvónő és más felnőtt személyek magatartása elsajátítandó mintául szerepel, azaz modell-értékű. A gyermek-gyermek, valamint a felnőtt-gyermek kapcsolat érzelmi töltése, társkapcsolati igénye, biztonság-nyújtása biztosítja az együttérzés, az önzetlenség, a segítség, az önfegyelem kialakulását.

VI/2 Az érzelmi és erkölcsi nevelés, a szocializáció biztosítása

Az óvodai szocializáció közvetlenül kapcsolódik a családi szocializációhoz, az óvodának "csak" kiegészítő szerepe van. A szocializáció érdekében különös tekintettel elősegítjük a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek elfogadását, integrálását.

Vannak olyan gyermekek, akik nehezebben szocializálódnak, lassabban fejlődnek, alacsonyabb értelmi szinten állók, érzelmileg "sérültek" vagy érzékszervi-, mozgásos fogyatékosok, higiénésen elhanyagoltak, és, sajátos törődésre van szükségük, amelyet egyéni bánásmóddal, kellő differenciálással segítjük.

Cél:

- Olyan kedvező érzelmi hatások biztosítása, melyek segítik a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását.
- Egyéni sajátosságaikhoz igazodó tulajdonságok, magatartásformák alakítása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Feladatok:

- A gyermekek biztonságérzetéhez szükséges barátságos, nyugodt légkör megteremtése.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolat kialakítása gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt között.
- A társas együttműködéshez sokszínű, változatos tevékenységek tervezése, szervezése.
- Közös élmények biztosítása óvodai ünnepekkel, hagyományokkal, jeles napokkal.
- Az ünnepekre való készülődés során, a várakozás időszakában, olyan örömteli, közös tevékenykedés szervezése, mely fokozza az ünnepekhez fűződő pozitív érzelmek alakulását.

- Az óvoda egyszerre igyekszik segíteni a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és teret engedni önkifejező törekvéseiknek.
- Annak elfogadására neveljük a gyermekeket, hogy megértésük, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A gyermekek segítése szűkebb és tágabb környezetük megismerésében, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés alapja.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint erősítjük az együttműködést a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvoda egyszerre igyekszik segíteni a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és teret engedni önkifejező törekvéseiknek

Cél:

A közösségi nevelés érdekében olyan kedvező érzelmi hatások biztosítása, melyek segítik a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását.

Egyéni sajátosságaikhoz igazodó tulajdonságok, magatartásformák alakítása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

A gyermeki élet ünnepei:

- ▶ a gyermekek születés-, és névnapja
- ▶ Anyák napja
- ▶ Évzáró
- ▶ Gyermeknap

Hagyományőrző jeles napok:

- ▶ Szent Márton napja
- ▶ Mikulás
- ▶ Karácsony
- ▶ Farsang
- ▶ Húsvét

Megemlékezések

- ▶ Október 23.
- ▶ Nőnap (március 08.)
- ▶ Nemzeti ünnep (március 15.)

Az alábbi ünnepeink lehetőségként színesíthetik az óvodai életet:

- ▶ 18.) Takarítás világnapja (szeptember

▶	Magyar népmese napja	(szeptember
30.)		
▶	Szüreti hét	(szeptember utolsó
hete)		
▶	Zene világnapja	(október 01.)
▶	Állatok világnapja	(október 04.)
▶	Luca nap	(december 13.)
▶	Himnusz napja	(január 22.)
▶	Víz világnapja	(március 22.)
▶	Föld napja	(április 22.)
▶	Májális	(május 01.)
▶	Pünkösöd	(május 15.)
▶	Madarak, fák napja	(május 18.)
▶	Kihívás napja	(május 25.)

Az egyes ünnepek előkészítésébe bevonjuk a szülőket.

Alapelvek:

- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek szabadon kifejezhessék érzelmeiket.
- Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy minden gyermek fontosnak érezze magát a közösségben, hogy számon tartják.
- Személyes példát mutatunk a toleranciára, a másság elfogadására.
- Megteremtjük az esélyegyenlőség feltételeit.
- Biztosítjuk a szülőknek, hogy gyermekükkel együtt ismerkedjenek az óvodával.
- Tájékoztatjuk őket a fokozatos beszoktatás lehetőségeiről.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek magukkal hozhassák kedvenc otthoni játékaikat, tárgyaikat.
- Értő és elfogadó szeretettel fordulunk a gyermekek felé.
- A régebbi óvodásokat felkészítjük az új felvételis gyermekek fogadására.
- A szociálisan érettebb gyermekek pozitív modellként közvetítik a szokásrendszert. A helyes magatartás-minták kiemelésével a lassabban fejlődőket mintakövetésre ösztönözzük.
- Valamennyien törekszünk arra, hogy magatartásunk barátságos, szeretetteljes, elfogadó, mintaértékű legyen.
- Elmélyítjük a gyermekek és felnőttek közötti érzelmi kötődést, segítjük a gyermekek „én” tudatának alakítását, ugyanakkor tudatosítjuk bennük a csoporthoz való tartozást. Fokozatosan segítjük a nyitást a társak irányába.
- Fejlesztjük akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.
- A tevékenységek közben, személyes példaadással törekszünk arra, hogy a gyermekek toleranciát tanuljanak, elfogadják társuk többiétől eltérő tulajdonságait, másságát.
- Segítjük a peremhelyzetben lévő gyermekeket a társakhoz való visszatalálásban pozitív tulajdonságaik kiemelésével.
- Biztosítjuk, hogy a játék- és egyéb tevékenységek során közös élményekben legyen részük, ezáltal erősödjék bennük az újra meg újra átélés vágya, mely során a szociális viselkedés készsége egyre magasabb szinten jelenik meg.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Igényükké válik a helyes cselekvés és viselkedés szabályainak betartása.
- A szabályok, kialakult normák megszegése esetén figyelmeztetik egymást.
- A közös tevékenységben aktívan vesznek részt.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják az óvónő és társaik közlését, kérdését.
- Észreveszik a csoport hiányzó tagjait, ha tudják, közlik a hiányzás okát.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- Kialakul bennük a csoport élete iránti érdeklődés.
- A közös tevékenység természetes szükségletté válik számukra.
- Örülnek a közösen elért sikereknek, ébrednek bennük a közösségi öntudat.
- Együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt.
- Elfogadják és követik a felnőttek kérését, útmutatását.
- Társaik és saját kezdeményezésükre a közösség számára hasznos feladatot végeznek. Tudatosodik bennük, hogy ezt a csoport érdekében végzik.
- Képesek együttműködni a feladatok elvégzésében, elfogadják a tennivalótól függő alá-fölé- és mellérendeltségi viszonyokat.
- Önállóan választanak és döntenek ismert helyzetekben.

A gyermek értékelésének elvei és formái:

Célunk: a gyermekek sikerélményhez való juttatása, arra törekszünk, hogy az egyéni teljesítőképesség arányában történjen, igazodjon a gyermek életkorához, és az elvégzett munkával arányos legyen.

Tisztában vagyunk azzal, hogy minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetőséget adunk a javításra, az újra próbálkozásra.

Tudatosan alkalmazzuk a konfliktus megelőzés módszereit, pozitív példák megerősítését.

Formái:

- ▶ szóbeli dicséret
- ▶ elismerés
- ▶ társak előtti dicséret
- ▶ példaképként történő kiemelés

VI/3. Az értelmi fejlesztés, anyanyelvi nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelésünk rendszerében az anyanyelvi nevelés kiemelt jelentőségű, komplex folyamat, amely a nevelés egészében jelen van.

Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermekek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakulását és elősegíti a gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

A tevékenységekben gazdag óvodai élet és a türelmes, megértő, nyugodt, szeretetteljes légkör meghatározója a nyelvi fejlesztés egészének.

Míndez elősegíti a gyermekek érzelmvilágának gazdagítását, közösségi életének alakítását, az értelmi erők kibontakoztatását, egész személyiségének fejlődését.

Az anyanyelvi nevelés elsődleges színtere a család, ezért fontos a gyermekek környezetének, a család beszédkultúrájának, és a gyermekek egyéni képességeinek megismerése, feltárása.

Különösen meghatározó az óvodai környezet tiszta, szép beszéde, melynek minősége befolyásolja a kommunikációs készség, az iskolai képességek és az egész személyiség fejlődését.

Cél:

Anyanyelvünk megszerettetése, nyelvtanilag helyes beszéd kialakítása mintaadással.

Feladatok:

- Kommunikációs helyzetek teremtésével a gyermekek beszédkedvének fenntartása és fokozása.
- A nyelv kifejező erejének, szépségének megéreztetése. Olyan szemléletes, képszerű kifejezőmódok alkalmazása, melyek szinte láthatóvá teszik a gyermekek előtt a beszédben ábrázolt eseményeket, helyzeteket, cselekvéseket, szereplőket.
- Megfelelő idő és alkalom biztosítása a gyermekek által felvetett kérdések megválaszolására.
- Gondolkodásra, beszédre ösztönző kérdések alkalmazása.
- A gyermekek egyéni beszédsajátosságainak figyelemmel kísérése.
- Olyan bensőséges kommunikációs kapcsolat kialakítása, amely segíti a megfelelő hanglejtés, beszédritmus, hangerő, szünettartás, beszédkészség és metakommunikáció fejlesztését.
- A gyerekek eltérő szintű és jellegű beszédkészségének szem előtt tartása, egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztése.
- A beszédben felmerülő hiányosságok és azok okainak feltárása.
- A megfelelő ütemű tapasztalatszerzés, megismerő tevékenység és társas kapcsolatok alakulása érdekében az adekvát fejlesztés biztosítása.
- Anyanyelvi játékok szervezése a mindennapokban.

Alapelvek:

- Szem előtt tartjuk a kommunikációs fejlesztés során a gyermekek egyéni sajátosságait és eltérő fejlődési ütemét.
- Segítjük a társas kapcsolatok kialakulását.
- Figyelembe vesszük a család nyelvi sajátosságaiból adódó egyéni különbségeket.
- Biztosítjuk a gyermekek számára a szóbeli önkifejezés lehetőségét, törekszünk a fokozatos beszédfigyelem kialakítására.
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek gondolataikat, véleményeiket elmondhassák, hogy kérdezhessenek.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése.

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Figyelmesen hallgatják a felnőttek és a gyerekek közléseit.
- Gondolataikat megfogalmazzák, érdeklődők, kérdezők.
- Szívesen beszélgetnek egymással és a felnőttekkel egyaránt.
- Képesek önálló véleményalkotásra, ok-okozati összefüggéseket meg tudnak foglalmazni.
- Tisztán, érthetően, természetes hangerővel beszélnek.
- Beszédük tagoltsága, hangsúlyozása, hanglejtése megfelel nyelvünk követelményeinek.
- Szókincstük folyamatosan gazdagodik, ismerik a gyűjtőfogalmak és szavak tartalmát, jelentését.

VII.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉNEK ELVEI

▶ **Szervezeti felépítés:**

Az óvodánkban 13 csoport működik. A nevelőmunkát felsőfokú végzettségű óvodapedagógusok látják el. Az óvodapedagógusok jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele óvodai nevelésünknek.

Az óvónő mindenkor modell, minta a gyermekek számára.

▶ **Az óvoda nyitva tartása, a dolgozók munkarendje**

Az óvoda nyitva tartása a fenntartó és a szülők igénye alapján szerveződik.

Az óvodapedagógusok változó munkarendben dolgoznak, a kötelező órákból a csoportonkénti átfedési idő 2-3 óra.

▶ **A csoportok:**

Szerencs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete minden nevelési évre vonatkozóan meghatározza intézményünkben a férőhely és az indítható óvodai csoportok számát

Lehetőség szerint városunkban a szülők szabadon választhatják meg, hogy mely épületbe és milyen szervezési módban kéri gyermekük felvételét.

Városi szinten, ha a gyermeklétszám csökken, akkor változik a csoportok száma és a férőhelyek száma is.

Személyi feltétel:

Az óvodában a **nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus**. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató, attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógus tevékenysége, az óvoda működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. A gyermek érdekében az óvodapedagógus munkáját kiegészíti a dajka. Folyamatosan törekszünk munkánkban a kiegyensúlyozott harmonikus kapcsolatra.

Az óvónő és a dajka együttműködése

Valamennyi óvodapedagógus jól felkészült, lelkiismeretes, nagy szakmai tapasztalattal végzi a nevelőmunkát. Többen szakvizsgával is rendelkeznek.

A csoportok összetétele, a mindenkori gyermekek születése és a szülők igénye alapján történik.

Az óvoda nyitva tartása a szülők és a fenntartó igénye alapján szerveződik 6- 17 óráig.

A teljes napi nyitva tartás alatt, gyermek csoportonként két óvodapedagógus látja el a nevelőmunkát.

Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak. A két nevelő az átfedési időt a gyermekek között gazdag játéktevékenységbe ágyazott élménynyújtásra, beszélgetésre, egyéni bánásmódra, megfigyelésekre, differenciált és speciális képességfejlesztésre fordítja.

Az óvoda többi dolgozója az érvényben lévő jogszabályokban meghatározott óraszám szerint végzi munkáját. A munkavégzés rendjét a munkarend és a munkaköri leírás tartalmazza.

Az óvónő és a dajka munkája legyen összehangolt, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki épp úgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, arra van szükség, hogy tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléséről, módszereiről. Tudnia kell, milyen célok érdekében hogyan látják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

Dajka feladata:

- tapintatosan működjön együtt a gyermekekkel a játék során
- segítse az óvónőt a nyugodt légkör megteremtéséhez
- figyeljen oda a fokozott gondozást igénylő gyermekekre
- az óvónővel együtt dicsérje, ismerje el a gyerekek megnyilvánulásait, figyeljen az egyéni képességekre
- a gondozás terén: fontos a nagyfokú türelem, a gyerekeknek éreznie kell, hogy megértik és segíteni akarják őt.
- figyelembe kell venni a gyerek életkori és egyéni sajátosságait a gondozás során
- a dajka szavai, tekintete, hangsúlya, mondatai gondozás közben is figyelmet, elfogadást közvetítsenek.

Az óvónő- dajka jó szakmai munka kapcsolata segíti a nevelés eredményességét.

- tevékenységek előtt az óvónővel egyeztetve előkészíti a szükséges eszközöket (olló, festék, torna eszközök), a terem átrendezésében is aktívan részt vesz.
- a napi feladatokat rendszeresen megbeszéljük a dajkával
- folyamatosan tájékoztatjuk a dajkát a gyermek nevelését elősegítő információkról.

Pedagógiai asszisztens feladata:

A **pedagógiai asszisztens** általános pedagógiai asszisztensi feladatai keretében átveszi, átadja a gyereket a szülőtől, gondozótól, a pedagógussal egyeztetve tájékoztatja a szülőt a gyereket érintő napi eseményekről.

Közreműködik az intézmény rendezvényeinek szervezésében, lebonyolításában, felügyeli a rábízott gyereket, vigyáz a gyerekek testi épségére.

Felismeri az alapvető elsősegélynyújtást igénylő, az orvosi segítséget igénylő helyzeteket. Jelzi az intézkedés szükségességét. Intézményen belül (foglalkoztató terem, tornaterem stb.) szükség szerint kíséri a gyereket.

Intézményen kívül foglalkozások, programok helyszíneire, kirándulásokra, tanulmányi sétákra, erdei óvodában stb. kíséri a gyerekeket. Gondoskodik a foglalkozásokon való megjelenésről, tevékenyen részt vesz a gyermekek környezeti, személyi higiénés szokásainak kialakításában (személyes élettér, közös élettér tisztasága, rendje stb.).

Részt vesz az óvodán belüli, illetve kívüli szabadidős programjainak szervezésében, előkészítésében (terem berendezése, eszközök, anyagok előkészítése stb.).

Berendezi a termet a foglalkozások igényeinek megfelelően, együttműködik a pedagógussal az általános jellegű oktató, nevelőmunkában.

Segíti, bátorítja a gyermeket az általános jellegű egyéni és csoportos feladatai megoldásában.

Közreműködik a foglalkozások rendjének biztosításában, a foglalkozásokon az általános jellegű oktatási és technikai eszközök kezelésében.

Közreműködik adminisztrációs teendők ellátásában, az óvodai dokumentumok elkészítésében.

A pedagógiai asszisztens tevékenysége során egyeztet a pedagógussal a foglalkozáson elvégzendő feladatokról és átveszi a szükséges eszközöket, segédanyagokat. Önállóan kezeli a szükséges eszközöket, megszervezi és előkészíti a pedagógus által kijelölt órai feladatok elvégzését.

Együttműködik az óvodapedagógussal, segíti munkáját.

Segíti a vezető munkáját minden területen, szervezési, előkészítési, lebonyolítási feladatokban, adminisztrációs feladatokban.

Tárgyi feltételek

Intézményünk mindhárom feladat-ellátási helyén a külső és belső tárgyi adottságai megfelelnek a gyermekek neveléséhez szükséges feltételeknek.

Az egyéni fejlesztés színterei:

- megfelelően felszerelt foglalkoztató szoba,
- fejlesztő szoba (több funkciós helyiség),
- tornaterem

Célunk a megfelelő érzelmi biztonság nyújtásán túl egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a gyermekek egyéni teherbíró képességét, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség

kialakítását, az iskolában történő bevalás érdekében. Ezért törekedni kell a kommunikációs tapasztalatszerzés belülről jövő igényének kialakítására, az akadályozottság, hátrány leküzdésének készítésére, a pozitív személyiségjegyek, képességek megismertetésére.

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják az itt folyó nevelőmunka színvonalát, hatékonyságát. A pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezünk. Az óvoda külseje, belseje harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül a gyermekeket. Évente átvizsgáljuk meglévő eszközeinket, udvari játéainkat, ez különösen az ondi tagóvoda épületére vonatkozik, mivel 10 éve került átadásra egy Európai Unió pályázati lehetőség kapcsán, s a játékeszközök elhasználódása miatt szükséges a játékok bevizsgálása.

Az óvoda épületeit, udvarait, kertjeit, berendezéseit oly módon igyekszünk kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket-harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg igyekszik biztosítani a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, illetve lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Tornaterem:

Az egészséges életmódra nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk a testi nevelésre és a gyermekek ellenálló képességének fokozására. A jól felszerelt tornatermünk adta lehetőségeket kihasználjuk: nagymozgások fejlesztése, mindennapos testnevelés, egyéb programok.

A tornateremben adunk helyet a külön foglalkozásoknak: a tréningeknek, az ovitornának, a karate foglalkozásoknak, hittannak, a néptánc és zeneovi foglalkozásoknak is. A gyermekek egészségügyi szűrését is (látás, hallás, egyéb orvosi vizsgálatok) itt tartjuk. Itt kapnak helyet alkalmanként azok a zenés szórakoztató műsorok is, melyeket a hagyományainknak megfelelően évszakonként a hat óvodai csoporttal közösen szervezünk.

Játékeszközök:

Óvodáinkban a fellelhető játékok illetve szakmai eszközök megvásárlásakor mennyiségi és minőségi szempontokat tartunk szem előtt, amelyek egyben a fejlesztést is szolgálják.

Minden korosztály a számára megfelelő képességfejlesztő játékokat használhatja játék szintjének megfelelően.

A modern játékok mellett megtalálhatóak a természetes anyagokból készült faépítők, kis autók valamint a játékok tárolását biztosító vesszőből készült kosarak, tálcák.

Költségvetésen kívüli összegből /pályázatok, alapítvány, szponzori támogatás/ is pótoljuk a játékokhoz és a tevékenységi területekhez szükséges eszközöket, minőségi és mennyiségi bővítése folyamatos.

Mind a három óvodaépületben célirányosan törekszünk az udvari sport - és mozgásfejlesztő eszközök beszerzésére, az udvari játék feltételeinek javítására.

A helyes életritmus kialakítását segíti a rugalmas napirend.

JAVASOLT NAPIREND

Napirend: Szeptember 01.- május 31.-ig

A tevékenységek			
Kezdete	Vége	Időtartama	Megnevezése
6.30 óra	7.30	1 óra	Gyülekezés, összevont csoportban, pihenés, szabad játék.
7.30 óra	8.30	1 óra	Szabad játék. Mindennapos mozgás. Kezdeményezés, Tevékenységekben megvalósuló tanulás
8.30 óra	9.30	1 óra	Gondozás Reggeli
9.30 óra	11.30	2 óra	Tevékenységekben megvalósuló tanulás egyéni fejlesztés Séta, levegőzés, mozgás a szabadban Öltözködés, egyéb testápolási teendők. Udvari játék.
11.30óra	12.30	1 óra	Előkészületek az ebédhez, terítés. Testápolási teendők, Ebéd
12.30 óra	13.00	0.5 óra	Készülődés a pihenéshez, fogmosás, tisztálkodás.
13.00 óra	15.00	2 óra	Pihenés.
15 óra	15.45	0,45 óra	Ébredés, testápolási teendők, uzsonna
15.45 óra	17.00	1.15 óra	Szabad játék haza bocsátásig

Napirend javaslat: Június 01.-től - augusztus 31.-ig

A tevékenységek			
Kezdete	Vége	Időtartama	Megnevezése
6.30 óra	7.30	1 óra	Gyülekezés, összevont csoportban, szabad játék.
7.30 óra	11.30	4 óra	Szabad játék. Előkészületek a reggelihez, mosdóhasználat, étkezés, kötetlen tevékenykedtetés, udvari játék, fürdés, kirándulások, séták.
11.30 óra	13.00	1.5 óra	Gondozási teendők Ebéd, Előkészületek a pihenéshez (tisztálkodás, fogmosás).
13.00	15.00	2 óra	Pihenés.
15.00 óra	17.00	2 óra	Ébredés, tisztálkodás, előkészületek az uzsonnához, étkezéshez, szabad játék haza bocsátásig.

A napirend csoportonként változó, igazodik a gyermekek életkorához, a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásainkra, igényeinkre.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek. A tevékenységek között harmonikus az arány, szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét és a mindennapos friss levegőn való tartózkodást.

A heti- és a napirend kialakítása a csoportban dolgozó óvodapedagógusok szabadsága.

TERVEZÉS:

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok (csoportnapló, haladási – mulasztási napló, egyéni megfigyelési lapok,) illetve az óvodapedagógus által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

Tervező munkánk során építünk a gyermekek előzetes tudására, fejlettségére, a gyermekcsoport jellemzőire, a méréseink eredményeire.

A program melléklete tartalmazza az éves tematikus tervet évszakonként lebontva. Minden óvodapedagógus szakmai és módszertani szabadságához mérten válogathat az adott témahetekből, és ehhez szabadon döntheti el, hogy milyen szervezeti keretben milyen munkaformát, eszközöket és módszereket alkalmaz.

A fejlesztő pedagógus az adott nevelési év kezdeti szakaszában (bemenet) minden tanköteles korú gyermeknél fejlettségi mérést alkalmaz. A mérési eredményeknek megfelelően a fejlesztő pedagógus egyéni fejlesztési tervet dolgoz ki, és ez alapján fejleszti a gyermeket. A fejlesztő pedagógus, a logopédus, és az óvodapedagógus együttműködése, a felhasznált mérési - értékelési eredmények alapján a gyermek érdekében megfelelő döntést hoznak. (kimenet)

VIII. ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI, A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermekek, a szülők, a fenntartó igényeit, a nevelőtestület felkészültségét figyelembe véve a gyermekek nevelése, egészséges fejlődésének segítése érdekében a következő koncepcionális elemeket tartjuk szem előtt:

VIII/1. Játék

A játék az óvodás korú gyermekek alapvető tevékenysége, elemi pszichikus szükséglete. Ebben jelennek meg és fejlődnek azok a sajátosságok, amelyek később a gyermekek magatartására a játékon kívül is jellemzőek lesznek. A játék közben a gyermekek derűsek, felszabadultak, a játék örömforrás számukra: maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés szerez örömet. Motivációja nem a célban, hanem a tevékenységben van, tehát önmagáért való. Az óvodáskor végéig a játék marad a gyermekek legfőbb tevékenysége és a munka, a tanulás is megőrzi játékos jellegét. A játék formáinak és tartalmának gazdagítása a gyermekek képességeinek fejlődését segíti elő. Így a játék a személyiségfejlesztés alapvető eszköze.

Cél:

Komplex személyiségfejlesztés, pozitív énkép kialakítása.

Feladatok:

- Olyan feltételrendszer (léggör, hely, idő, eszköz, élmény) megteremtése, ahol a gyermekek testi, érzelmi, értelmi képességei fejlődhetnek.
- A hely és a környezet adta lehetőségekkel annak biztosítása, hogy a játék a gyermekek fő tevékenysége legyen.
- A személyiség fejlesztése, alakítása oly módon, hogy az igazodjék a gyermekek egyéni érési üteméhez, egészséges testi- lelki fejlődésének egységéhez. E cél érdekében annak biztosítása, hogy legyen jelen a játék folyamatában a játék összes lehetséges fajtája (ezen belül tevékenységek, játékos cselekvések, egyéni és mikro-csoportos kezdeményezések), ezek járuljanak hozzá az életkori sajátosságaiknak megfelelő képességfejlesztéshez.
- Olyan játéktípusok biztosítása, melyek kreativitásra, tevékenységre ösztönöznek, fejlesztik gondolkodásukat, gazdagítják, színesítik nyelvi kifejezőkészségüket, kibontakoztatják adottságaikat, formálják magatartásukat, viselkedésüket, társas kapcsolataikat, maradandó értékeket alakítanak ki bennük.
- A játékban olyan gyermek-felnőtt viszony kialakítása, melyben a felnőtt utánozható mintát nyújt, bevonható társ marad, ha a játékfolyamat elakad segítővé, kezdeményezővé válik.

Alapelvek:

- A körülmények figyelembe vételével olyan optimális feltételrendszert teremtünk, ahol a léggör a bizalomra épül. Van idő élmények, tapasztalatok gyűjtésére, átélésére, együttes tevékenységre, a gyermekek saját örömeikre játszhatnak.
- A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.
- A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.
- A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus.
- Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- A csoportba csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a nyugalmas, oldott játék fenntartását, a szabad játékot, az elképzelések valóra váltását.

- Az egyéni élményeken túl lehetővé tesszük, hogy a gyermekek a tágabb, természeti és társadalmi környezetről tapasztalatokat szerezzenek, átélhessék, megjelenítsék azokat játékidőben.
Ebben kiemelt szerepet tulajdonítunk a tervszerűen, tudatosan kialakított sétáknak, a kirándulásoknak, a látogatásoknak, stb.
- Lehetőséget adunk a játékban a szociális kapcsolatok fejlődésére (magatartásmódok alakulása, szerepek felcserélése, viselkedési minták, szabályok, kreatív együttműködések, együtt játszás).
- A gyermekek konfliktusaiba csak szükség szerint avatkozunk be, ezzel ösztönözzük őket arra, hogy problémáikat tanulják meg egymás között elrendezni.
- Biztosítjuk, hogy a gyermekek szabadon választhassanak játszótársat.
- Legyen joguk ahhoz, hogy a játékeszközt csak a játék befejezésével adják át, sajátítsák el a kulturált visszautasítás módját.
- Lehetőséget adunk a feszültségoldó, elhárító mechanizmusok alkalmazására a játékban (nem szólunk rá azonnal ha sír, engedjük negatív élményeit is kifejezni).
- A peremhelyzetű gyermekeket pozitív tulajdonságaik kiemelésével segítjük a társakhoz való visszatalálásban. Ebben kiemelt szerepet tulajdonítunk a felnőttek példaértékű odafordulásának.
- Megteremtjük a feltételeit annak, hogy a csoportszobában megkezdett tevékenységeket az udvaron tovább folytathassák, lehetőséget adunk a nagy mozgások gyakorlására, a spontán és szervezett játékokra egyaránt.

A nevelési folyamat tartalma

A gyermeki személyiség fejlesztését legjobban akkor segítjük, ha a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodva biztosítjuk a különböző játékfajták megjelenését.

Gyakorlójáték során a gyermekek újszerű cselekvéseket ismételgetnek, amelyek számukra örömet okoznak. Ismerkednek a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével. A gyakorlójáték lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

Szimbolikus játék: a gyermekek élményeik megjelenítése során a vállalt szerepeken keresztül megjelenítik a valóság számukra lényeges mozzanatait, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak és alakulnak társas kapcsolataik. A játékban megtanulják az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait.

Építő-konstruáló játék során a gyermekek átélik az alkotás örömét, alakul kreativitásuk, fantáziájuk, játékokra jellemző a formagazdagság.

A konstruálás során fejlődik megfigyelőképességük, gondolkodásuk.

Az összerakás és szétszedés során megtapasztalják a rész és egész viszonyát.

A gyermekek a játékban átélik az „én készítettem, ezt már én is tudom” örömét.

Barkácsolás szervesen kapcsolódik a konstrukciós – és szerepjátékokhoz, melyet az óvónő a gyermekek bevonásával végez különböző anyagok és anyagi minőségek felhasználásával.

A barkácsolást folyamatos gyűjtőmunka előzi meg.

A tevékenység során sokféle technikát, munkaformát ismernek meg és gyakorolják az eszközök biztonságos használatát.

Bábozás-dramatizálás: a rendszeres, többször ismétlődő meseélmény a játékot gazdagítja, valamint forrása a bábozásnak, dramatizálásnak. A dramatizálás komolyabb együttműködést kíván a gyerekektől. Az óvónő a bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket lehetőleg a gyermekek előtt, illetve a gyermekekkel együtt készíttse el

Szabályjáték során a gyermekek, játékukban pontos meghatározott szabályokat követnek, a szabályoknak megfelelő módon viselkednek. A mozgásos és értelemfejlesztő szabályjátékok során megadjuk annak a lehetőségét, hogy maguk is alkossanak szabályokat, vezessenek játékokat.

A szabályjáték során érzelmeket tanulnak (indulatok fékezése, egymás segítése, siker és kudarctűrés, felelősségtudat, felelősség vállalás).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek kitartóan huzamosabb ideig egy játéktémában együtt játszani.
A játékban örömet lelik, kialakul bennük az együttjátzás igénye.
- Szerepjáték során a szerepeket kiválasztják, elosztják, elvállalják, illetve képesek arról le is mondani.
- Képesé válnak arra, hogy bonyolultabb eszközöket, építményeket létrehozzanak.
Konstruálás során alkotásaikat önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre.
Képesek a különböző eszközök kombinált alkalmazására.
- Barkácsolás során önállóan, biztonsággal használnak eszközöket, képesek egyszerű játék kiegészítőket készíteni, melyekkel a játékukat gazdagítják.
- A jól ismert meséket, szituációkat képesek bábozással, dramatizálással megjeleníteni.
- A szabályokhoz tudnak alkalmazkodni, késleltetni tudják szükségleteiket, vágyaikat.
- Fejlődik kommunikációs, kapcsolatteremtő képességük, meg tudják fogalmazni elképzeléseiket, gondolataikat.
Társaik megnyilatkozására odafigyelnek, egymást meghallgatják.

VIII/2 .Verselés, mesélés

Cél:

A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése. A helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása. Megfelelő irodalmi élmények nyújtása, az irodalmi érdeklődés felkeltése.

A drámajátékok fejlesztő hatása elsősorban sokrétűségében rejlik. A különböző játékfajták a személyiségfejlesztésben más-más területen alkalmazhatók. A közösségfejlesztő játékok segítségével jobban megismerik saját magukat és egymást

is. Megtanulják megérteni társaik metakommunikációs jelzéseit. Bátrabban merik kifejezni érzelmeiket. Az együttlét, együttműködés erősíti az összetartozás érzését, fontos csoportépítő tényező. A játékok nagytöbbsége önfegyelemre, logikus gondolkodásra, gyors reagálásra tanítja a gyermekeket.

A drámajátékok különböző típusai magukban foglalják a személyiségfejlesztés szinte valamennyi területét. A gyermekek játék, „cselekvés-dráma” által fejlődnek olyan személyiségjegyei mint, - kapcsolatteremtés, - érzékszervi működésük finomsága - készségeik /emlékezet, figyelemösszpontosítás, fantázia/ valamint – testkultúrájuk, mozgáskoordinációjuk /zene-ritmus-nyelv, - népi gyerekjátékok, sportjátékok, - beszédképesség, - örömforrások, személyekhez fűződő ünnepek, a közösség saját hagyományai

Feladatok:

- A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.
- A gyermek saját vers- és mesealkotásának, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálásának az önkifejezésnek az elősegítése.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekkel egyaránt bemutatjuk a gyermekeknek.
- A verseléshez és meséléshez szükséges derűs, nyugodt légkör biztosítása.
- Változatos irodalmi anyaggal esztétikai élmény nyújtása a gyermekeknek.
- Irodalmi élmények iránti igény megalapozása.
- Változatos irodalmi élmények nyújtásához az óvónő mese-vers repertoárjának folyamatos gazdagítása.
- Igényes, értékes irodalmi alkotások válogatása.
- Az irodalmi művek (versek, mesék) tiszta, érthető, kifejező módon történő bemutatása.
- A személyiségfejlesztés érdekében a mindennapos mesehallgatás biztosítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek játék közben ismert ritmusokat, oda illő szövegeket mondogatnak.
- Az elhangzott mondóka, vers ismétlését kérik.
- Várják és kérik a mesemondást, segítenek a mesehallgatás feltételeinek kialakításában.
- Figyelmesen, csendben hallgatják végig a mesét, megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások.
- A verses mesék, folytatásos mesék szálait össze tudják kötni.

- Néhány kedvelt mesehősük megtörtént dolgait beleviszik játékukba.
- Az ismert mesei motívumok rajzolása, bábozása, dramatizálása, kedvelt tevékenységeik közé tartozik.
- A mesében szereplők szép vagy furcsa hangzású nevét, érdekes szólásait megjegyzik, az elhangzottakról beszélgetnek.
- Ismerik az óvoda gyermekkönyvespolcát, a könyveikre vigyáznak.
- Önállóan mondanak hosszabb-rövidebb verseket, meséket.
- A megkezdett mese, történet folytatását saját fantáziájuknak megfelelően folytatják.

VIII/3. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

Cél:

A gyermekek zene iránti érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk fejlesztése.

Feladatok:

- A zenei neveléshez óvodai feltételeinek megteremtése (hely, idő, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, megfelelő eszközök).
- Zenei képességek, készségek, éneklési készség, zenei hallásuk, ritmusérzékük, zenei emlékezetük fejlesztése, hallásdifferenciálás, zenei önkifejezés lehetőségének megteremtése, változatos hangforrások felfedeztetése, alkotókedv alakítása.
- Életkori és egyéni adottságaikhoz igazodó zenei anyag alkalmazása.
- Gazdag zenei tevékenységekhez kapcsolódó mozgáskultúra formálása, az esztétikus mozgás igényének felkeltése a gyermek-, néptáncok és népi játékok segítségével.
- A magyar népi gyermek játékok megismertetése, alapjainak lerakása: - eszközös játékok, - mozgásos játékok, - párvalasztó játékok, szellemi játékok, - hidas játékok, kapuzók, - különféle vonulások.
Különböző táncfajták /modern, néptánc./ alapvető lépéseinek, mozdulatainak megismertetése, elsajátíttatása a gyermekek életkorához, fejlettségéhez igazodóan. Motívumok, motívumfüzések a korosztályhoz igazodó formái. Tánc házi jellegű foglalkozások alkalmával valamennyi érdeklődő gyermek bevonása a tevékenységbe, miközben a lépések gyakorlásán túl egyszerű ritmikai gyakorlatokat is végzünk.
- Népi játékokon keresztül ismerkedés a népi hagyományokkal, népi hangszeres zenével, régi kihalófélben lévő szokások felelevenítése, játékba ágyazása. Képi, videó anyagok segítségével ismerkedés tájegységek táncaival, népviseletével, szokásaival, népi hangszerekkel. Ezáltal esztétikai érzékük fejlesztése, látókörük szélesítése.
- A zene megszerettetése, pozitív érzelmi hatásának elmélyítése.
- Az óvodai események, hagyományok, rendezvények, ünnepek esztétikai élményének gazdagítása zenei anyagokkal.
- A gyermekek megismertetése a koruknak megfelelő dallam és ritmus hangszerekkel.
- Az óvónő zenei eszköztárának, módszerkultúrájának, folyamatos gyarapítása.
  - A zenei élménynyújtás lehetőségeinek minél gazdagabb kihasználása.
  - Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
- Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

- Az óvodai ének-zenei nevelés szerves része a néptánc, a néptánc elemek beépítése. Célja a zenei készségek, képességek fejlesztéséhez kapcsolva az élettani, egyéni adottságok szerint néptánc-népzene hagyományok óvodai megteremtésével táncmozdulatok, mozgásmotívumok elsajátítása, mozgásesztétika alakítása, népzenehez, dalos játékokhoz kapcsolódó táncos elemek örömteli megjelenítése; a táncművészet szellemiségének korai közvetítésével a mozgásélmények kapcsolása a zenei élményekhez.

- A célok megvalósítása kötött foglalkozások ütemezése és a szabad játéktevékenységekben néptánc motiváltsággal biztosított énekes, táncos játékkal történik. Az ének-zenei neveléssel szinkronban tervezett fejlesztések tartalmazzák a néptánc elemeket is: mozdulatok, lépések, tartások, alakzatok, vonulások, kapuzó járások.

- Az óvodások számára a magyar népzene tárháza a kincseknek, a néphagyományok, népszokások megjelenítése tartalmi gazdagítást biztosít a pedagógusok számára a néptánc óvodai megvalósításának gyakorlatában.

A zenei anyanyelv megalapozása – népi zenei értékek átadása, zenei élmények biztosítása, zenei érdeklődés felkeltésére alapozva esztétikai fogékonyság alakítása, ízlés formálása.

VIII/4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:

Olyan tevékenységre ösztönző légkör és örömteli cselekvés biztosítása, amelyben megjelenik a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. Képzeletük gazdagodik, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük a vizuális tevékenységek által alakul.

Feladatok:

- Az ábrázoláshoz szükséges feltételek biztosítása (hely, idő, és a jó minőségű eszköz).
- Az ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeinek, megteremtése a gyermekek motiválása a tevékenységek végzésére.
- Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az élmény-, és fantáziaviláguk gazdagítása a megfigyelés, a képzelet, az ábrázolás által.
- Tér, forma és színeképzetek kialakulásának, gazdagításának segítése.
- Az ábrázolással kapcsolatos szokások kialakítása.
- Az önálló elképzelések megvalósításának elősegítése.
- Az esztétikai élmények iránti vágy megalapozása.
- A környezet esztétikus kialakításával a gyermekek szépérzékének fejlesztése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek nagyrészt biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban megjelenítik kedvelt színeiket, alkalmazzák a színárnyalatokat.
- Formaábrázolásukat változatosság jellemzi, képesek kiemelni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, formákat.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák.
- Megfigyeléseik és elképzeléseik alapján tudnak különféle formákat mintázni.
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kiegészítőket, maketteket.
- A közös munkák értékelése során saját alkotásaikkal kapcsolatban véleményt nyilvánítanak.
- Tudják alkalmazni a különböző technikákat (papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás).
- Képesek önállóan díszíteni tárgyakat, az óvónő irányításával szívesen vesznek részt az óvodai környezet szépítésében.

VIII/5. Mozgás

Cél:

A természetes mozgáskedv fenntartása, mozgásigény kielégítése.

A rendszeres mozgás megszerettetésével a testi képességek sokoldalú, fejlesztése, az egészség megóvása.

Feladatok:

- A mozgáshoz szükséges feltételek (hely, idő, eszköz) megteremtése.
- A mozgásigény kielégítéséhez szükséges lehetőségek, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres, aktív mozgás biztosítása a gyermekek egészségének megóvása érdekében.
- A mozgásfejlesztésben a derűs légkör, a jó hangulat megteremtése.
- A különböző mozgásformák elsajátításának folyamatában a gyermekek mozgástapasztalatának, játékos kedvének figyelembe- vétele.
- Mozgásuk, egyensúlyérzékük, nagymozgásuk, finommotorikájuk folyamatos fejlesztése.
- A mindennapi rendszeres mozgás igényének kialakítása.
- Az alapvető mozgásformák gyakorlása által sokoldalú mozgástapasztalatok szerzésének biztosítása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás kialakulásának elősegítése.
- A gyermeki szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességének figyelembevétele.
- A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése, a személyiség akarati tényezőinek alakítása.
- Az óvodás kor nyújtja az utolsó lehetőséget a népi kultúra ébrentartására, ezért a népi gyermekjáték természetes közeg kell, hogy legyen. Komplex nevelő és ízlésformáló hatású eszköz, közösségkövacsoló és hagyományépítő erő.

- Ezek segítségével térben való tájékozódásuk, testsémájuk is fejlődik a gyermekeknek. Harmonikus, összerendezett mozgásuk fejlesztése.
- Az egyes mozgásformák által különböző keresztcsatornák fejlesztése, szem-kéz, kéz-láb, stb. Irány, helyváltoztatás alakítása. A mozdulatok, mozdulatsorok elsajátítása feltételezi és magában foglalja az értelmi képességeik fejlesztését is. A páros táncok segítségével a nemi identitás fejlesztése, „női” és „férfi” szerepek elsajátítása. A páros mozgásformák nagymértékben fejlesztik az egymáshoz, valamint a csoporthoz való alkalmazkodási képességet.
- - A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A nevelési folyamat tartalma:

Mindennapos szervezett és szabad mozgás.

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy a nap folyamán biztosítjuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában és a szabadban egyaránt.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelők egymáshoz alkalmazkodva, egymást tiszteletben tartva tevékenykedjenek. A természetes nagy mozgások fejlődését a természet adta lehetőségek kihasználásával is elősegítjük.

A szabad mozgás szervezése során 3-4 éves korban elsősorban a természetes nagy mozgást, 4-5 éves korban a szem-kéz, szem-láb koordinációt és az egyensúlyérzéklet, 5-6-7 éves korban a finom mozgást fejlesztjük.

A mindennapos testnevelés a gyermekek napirendjében fontos szerepet tölt be, ez a mozgás felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. Ezt a tevékenységet az óvónő naponta egyszer szervezi. Időtartama a gyermekek fejlettségétől függően 8-20 perc.

A mindennapos testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik. Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint kézi szerekkel végezhető gyakorlat.

Természetesen idetartoznak a testnevelési játékok is.

A rugalmas napirend lehetőséget ad arra, hogy a mindennapos testnevelést, lehetőleg a szabadban, a nap bármely szakában szervezze az óvónő.

Irányított szervezett mozgás

Cél:

Olyan tudatosan tervezett és szervezett mozgásos tevékenység végeztetése, mely által fejlődik a gyermekek testi képessége (fizikai erőnlét, gyorsaság, állóképesség, stb.) figyelembe véve egyéni érési ütemüket.

Feladatok:

- A gyermekek természetes mozgásának - járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás - fejlesztése.
- Gimnasztikai gyakorlatok, kézi szergyakorlatok és sokszínű, változatos testnevelési játékok szervezése.
- A gyermekek testi képességeinek, ügyességének, testi erejének, gyorsaságának és állóképességének fejlesztése.
- A foglalkozások feladatsorának összeállítása során a gyermekek egyéni képességeinek, tempójának, valamint a preventív testi nevelés feladatainak figyelembe vétele.
- Lehetőség szerint minél több foglalkozás szabadban történő szervezése.
- A mozgás megszerettetése érdekében szoros együttműködés a családdal.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé és megfelelő ritmusúvá válik.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Növekszik teljesítőképességük.
- Fejlődik tér és idő tájékozódó képességük, gyorsaságuk, kialakult testsémájuk, oldalíságuk, a mozgásban kitartóak.
- Mozgástapasztalatuk az egyensúlyozásban és az ugrásban is növekszik.
- A szabályok pontos betartásával egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- Nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak. Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.
- Hátsó függőállásban lábmozgást végeznek.
- Kislabdát hajítanak távolba és célba. Labdát vezetnek járás és futás közben.
- Mozgásban kitartóak, annak tempóját, irányát, végrehajtási sebességét tudatosan képesek változtatni.
- Gyakorlatvégzés során a különböző eszközök használatakor a feladatvégzésben képesek megóvni saját és mások testi épségét.

VIII/6. Külső világ tevékeny megismerése

a) Környezeti nevelés

A külső világ, azaz a környezet megismerése iránti vágy a gyermekekben a születésük pillanatától működik. Miközben felfedezik környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, melyek a környezetben való, megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Megalapozzuk a gyermekekben a természet megismerésének igényét, a természet szeretetét és tisztaságának, szépségének védelmét.

Fontosnak tartjuk, hogy érezzék, védeni és gondozni kell az élő természetet.

Cél:

A gyermekekben pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, a környezet szépségei iránt fogékony, nyitott személyiség alakítása. Változatos tapasztalatok szerzésének biztosítása az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. A természeti és társadalmi értékek megóvására való szoktatás. Tájegységünk sajátosságainak megismertetése.

Feladatok:

- A gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezet tapasztalati úton való megismerésének biztosítása, gyűjtőmunkák gazdagítása, megfigyelések differenciálása, különböző szervezeti formában.
- Társadalmi és természeti környezetre vonatkozó meglévő tapasztalatainak figyelembevétele.
- A természet szeretetének, a környezet védelmének megalapozása.
- Annak biztosítása, hogy a gyermekek közvetlen módon találkozzanak a természetvédelemmel.
- A szülőföldről, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása. Ismeretek, tapasztalatok nyújtásával megismerési vágyuk kielégítése. Az ismeretek, az élmények minél több érzékszervvel való megtapasztalásának, valamint a több szempontú felidőzésnek a biztosítása. Személyes példamutatás.
- Annak elősegítése, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit.
- Az évszakokhoz kapcsolódó népi megfigyelések és hagyományok megismertetése.
- A természettel és annak védelmével kapcsolatos irodalmi és ének anyaggal való komplexitás megvalósítása.

A természetben való helyes viselkedés, magatartási formák megismertetése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ismerik lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, saját születési helyüket, idejüket.
- Tudják az évszakok, napok és napszakok nevét, sorrendjét, azok jellemzőit. Felfedezik az évszakok szépségét, tudnak gyönyörködni benne.
- Ismernek gyűjtőfogalmakat.
- Felismerik a közvetlen környezetükben előforduló növényeket, azok gondozásában részt vesznek egyszerű munkaműveleteket végeznek.
- Tudják a fontosabb házi-, erdei állatok nevét, főbb tulajdonságait.
- Alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Testük részeit felismerik, megnevezik, nem félnek a védőnőtől, orvostól.
- A környezetükből szerzett ismereteiket a játékokban is felhasználják, átélik, gyakorolják, és egyéb tevékenységeikben is alkalmazzák.
- Felismerik, megnevezik a környezetükben előforduló színeket.
- Ismereteket szereznek a néphagyományokról, illetve népi bölcsességekről.
- Kialakul bennük a hazaszeretet érzésének alapja.
- Ismerik az egészséges életmód alapvető követelményeit.
- Várják az iskolába lépést és a tanító nénivel való találkozást.

b) Matematikai nevelés

Cél: A környezetükben fellelhető dolgok, jelenségek matematikai vonásainak, összefüggéseinek, mennyiségi, alaki, nagyság, tér- és síkbeli viszonyainak megismertetése a gyerekekkel. A természetvédő, megismerő tevékenységek közben gyűjtött anyagok rendszerezése.

Feladatok:

- A környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos ismeretszerzés lehetőségeinek megteremtése.
- Az önálló tapasztalatszerzés lehetőségének, valamint a matematikai tapasztalatok megszerzésének biztosítása.
- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás és szemlélet megalapozása.
- Az adódó lehetőségek, szituációk, kihasználása matematikai tartalmak közvetítésére.
- A gyermekek matematikai ismereteinek, képességeinek megalapozása.
- Olyan problémahelyzet teremtése, amely serkenti a gyerekeket a logikus gondolkodásra és fejleszti problémafelismerő- és megoldó készségüket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul számfogalmuk, tudnak tárgyakat, halmazokat, személyeket összehasonlítani, szétválogatni, és sorba rendezni, megadott, vagy saját szempont alapján.
- A sorozatok készítését mennyiségi- és minőségi tulajdonságaik szerint végzik.
- A tárgyak összemérése magasság, hosszúság, szélesség szerint, valamint tömeg, úrtartalom, terület szerint történik. Képesek az összemérés eredményének szóbeli kifejezésére.
- A halmazok összehasonlítását, elemek párosítását az egyéni fejlettségtől függően végzik.
- Képesek a sorba rendezett elemek helyét a sorban megnevezni: sorszámok.
- Tapasztalatokat szereznek a geometria körében: építés szabadon, különféle elemekből, síkbeli alkotások szabadon, mozaiklapokból.
- Képesek a térben és a síkban ábrázolt világban tájékozódni. Tudnak irányokat azonosítani és megkülönböztetni (alá, fölé, mellé, jobbra, balra...).
- Játékos mozgásokat, tevékenységeket végeznek tükör előtt, megkülönböztetik a szimmetrikus és nem szimmetrikus alakzatokat.

VIII/7. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

Olyan ösztönző légkör megteremtése, melyben a gyermekek képessé válnak arra, hogy egyéni sajátosságaikhoz és természetes tempójukhoz igazodva végezzék az önmagukkal és a közösséggel kapcsolatos munka jellegű tevékenységeket.

Feladatok:

- A munka jellegű tevékenységek feltételeinek biztosítása, fokozott figyelem fordítása a balesetek megelőzésére.
- Sokoldalú személyiségfejlesztés, társas kapcsolatok alakítása a munka jellegű tevékenységeken keresztül.

Alapelvek:

- A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.
- A gyermekek munka jellegű tevékenysége:
  - örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
  - a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;

- Mindenkor biztosítjuk, hogy a munkához szükséges eszközökhöz a gyermekek bármikor hozzáférhessenek, ezek megfelelő méretűek legyenek (ásó, gereblye, kis söprű).
- Engedjük, hogy egyéni képességeiknek, növekvő önállóságuknak megfelelő szinten végezzék a különböző munkatevékenységeket, és erre elegendő időt biztosítunk.
- Építünk a gyermekek családból hozott ismereteire, tapasztalataira.
- Arra neveljük őket, hogy felismerjék és megbecsüljék a munka értékét.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen, önállóan végzik a rájuk bízott feladatokat.
- Figyelnek maguk és környezetük rendjére.
- Gondozzák környezetük növényeit, állatait.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok használatát, közben tapasztalatot szereznek a munkaszervezésről.
- Munkavégzés során fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek, egymásnak.
- Természetes igényükké válik a szabadban való tartózkodás.
- Kialakulnak bizonyos szokások és szabályok, amelyek a természet és közvetlen környezetük meglévő értékeinek védelmét szolgálják.

VIII/8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

Az értelmi képességek fejlesztése, a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése, alkalmazkodva az életkori és egyéni sajátosságaikhoz, eltérő fejlődési ütemükhöz.

Feladatok:

- Olyan légkör biztosítása, amelyben a gyermekek cselekvően, több érzékszerven keresztül szereznek tapasztalatokat.
- Ismeretek, tapasztalatok nyújtásával a gyermekek megismerési vágyának kielégítése.
- Az érdeklődésük és aktivitásuk fenntartása változatos tevékenységek biztosításával.
- A spontán ismeretszerzés lehetőségeinek kihasználása.
- Ismeretek, tapasztalatok szerzésének biztosítása kötött és kötetlen formában.
- Az egyéni képességeikhez igazodó tanulási folyamat szervezése.
- A helyi sajátosságok figyelembe vétele.
- Élményközpontúság megteremtése minden feladaton belül.

Alapelvek:

- Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a probléma megoldására irányuló tevékenységek kellően motiválják a gyermekeket tapasztalatok szerzésére.
- Fejlesztésük során szem előtt tartjuk különböző egyéni képességeiket, ismereteiket.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek a cselekvés örömetől vezérelve játékosan tevékenykedjenek, szorongás nélkül végezzék feladataikat.
- Lehetőséget adunk arra, hogy egyéni kíváncsiságukat, érdeklődésüket kielégítve, kapjanak választ kérdéseikre.
- Mindenkor törekszünk a spontán és szervezett tanulási helyzetek megteremtésére az óvodai nevelés egész folyamatában.
- Heti rendünkben napi egy fő tevékenységet tervezünk, ahol a szervezeti forma megválasztását az óvónő dönti el a csoport összetételének, fejlettségének és az anyag tartalmának megfelelően. Kivétel a testnevelés, melyet minden esetben kötött formában szervezünk.
- A gyermekek személyiségének ismeretében segítjük őket a kudarc feldolgozásában, apróbb lépésekben támogatjuk a feladat sikeres folytatásában.
- Nevelésünk során sokoldalú ismeretek nyújtására, tapasztalatok szerzésére, komplexitásra törekszünk.
- Úgy választjuk meg módszereinket, hogy a gyermekek aktívvá, befogadóvá, érdeklődővé váljanak és ezen keresztül harmonikus kapcsolatba kerüljenek az őket körül vevő természeti és társadalmi környezettel. A változatos módszereinkkel hozzájárulunk a gyermekek problémamegoldó képességeinek fejlesztéséhez.
- Arra törekszünk, hogy önként vállalt feladataik közben jussanak hasznos ismeretekhez és érezzék jól magukat ebben a folyamatban.

IX. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

/ A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére /

Az óvodába lépés feltételei

Intézményünkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes törvényi előírásnak, tanügy igazgatási feladatnak megfelelően végezzük

Elsődleges szempontunk, hogy a gyermek betöltse 3. életévét, ezen túlmenően pedig az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- ▶ szobatisztaság,
- ▶ kialakult beszédképesség /legalább beszédértés /,
- ▶ önálló mozgásképesség

Az iskolába lépés feltételei

/A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére /

Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

Gyermekeink ha elérik az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban abban a naptári évben amelyben a 6., legkésőbb amelyikben a 7. életévét betölti, tankötelessé válik. A gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte, abban a naptári évben, amelyben a 6. életévét augusztus 31. napjáig betölti, megkezdheti a tankötelezettség teljesítését, ill. a szülő kérelmére akkor is, ha a 6. életévét december 31. napjáig tölti be. A tankötelezettség kezdete annál a gyermeknél eshet a 7. életévre, aki augusztus 31-e utáni időpontban született.

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabilá a gyermek – testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan – a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

X. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI

X/1. Gyermekvédelem az óvodában

Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet.

Cél:

Minden gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, ill. a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Feladatok:

- ▶ A gyermek családi helyzetének, körülményeinek figyelemmel kísérése.
- ▶ Segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére.
- ▶ Az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása.
- ▶ Az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése.
- ▶ Törekvés a szülővel való közvetlen viszony kialakítására, megvalósítására.
- ▶ Személyes törődéssel és fejlesztéssel a gyermek fejlődésének segítése.

Alapelvek:

- ▶ A gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladata. Felelősek vagyunk a gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért.
- ▶ Óvodai nevelésünkön belül minden gyermek részére biztosítjuk a fejlődésükhöz szükséges feltételeket, lehetőségeket a gyermek képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához, hogy szükség esetén leküzdjük azokat a hátrányokat, amelyek a születésnél, családi, vagyoni helyzetnél, vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.
- ▶ Biztosítjuk a csoportokban a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben élő gyerekek felzárkóztatását. Alkalmazzuk a differenciált bánásmódot, a megfelelő korrekciót.
- ▶ A szülők felé elfogadóak vagyunk, akkor is, ha a gyermek nevelésében hiányosságokat tapasztalunk. Együttműködő, bizalomteljes kapcsolatot alakítunk ki, hogy szükség esetén nevelési tanácsainkkal (életvezetési javaslatainkkal) segítségére legyünk a problémákkal küzdő családoknak.

A gyermekvédelmi munka tartalma:

Hátrányos helyzetben élő gyermekeknek tekintjük azokat a gyermekeket, akiknek alapvető szükséglet kielégítési lehetőségei korlátozottak:

Kialakuláshoz vezető tényezők:

- ▶ Alacsony jövedelmi és fogyasztási szint.
- ▶ Rossz lakáskörülmények.
- ▶ A szülők alacsony iskolázottsága, műveltségi szintje.
- ▶ Családstabilitás hiányából, rendezetlenségéből adódó hátrányok.
(Válás, újra épülő család, csonka család, mostoha, stb.)

Amennyiben a hátrányok halmozódnak és a család nem tud kiemelkedni a helyzetéből a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik.

Veszélyeztetett helyzetű gyermekeknek tekintjük azokat, akiknek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja.

Kialakuláshoz vezető tényezők:

- ▶ Elhanyagoló nevelés-gondozás, ehhez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás.
- ▶ Családban a devianciák halmozott előfordulása (drog, alkohol, bűncselekmény, brutalitás)

Kiemelt gondoskodást és állandó odafigyelést igényelnek azok a beteg gyermekek, akik valamilyen fejlődési rendellenesség, vagy speciális egészségkárosodásuk miatt szorulnak segítségre.

(Cukorbeteg, asztma, liszt érzékeny, szívbeteg, epilepsziás, Down-kóros ...).

X/2. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Cél:

Olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, akik a szakértői vélemény, illetve az alapító okiratban foglalt szempontoknak megfelelően, valamint az óvodavezető döntése alapján a többi gyermekkel együtt nevelhetők.

Feladatok:

- ▶ A napirend egészében a differenciált fejlesztés lehetőségének biztosítása.
- ▶ A sérült gyermekek számára eredményeit értékelő, másságát elfogadó, fejlődését elősegítő környezet kialakítása.
- ▶ A nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése, a kompenzációs lehetőségek bővítése.
- ▶ Olyan speciális eszköztár biztosítása, mely a gyermekek fejlődését pozitív irányba segíti.
- ▶ A környezet pontos észlelésének és minél gazdagabb motoros megtapasztalásának lehetővé tétele.
- ▶ A gyermekek fejlettségének és életkorának megfelelő leghatékonyabb tevékenységek, tanulási formák megválasztása.
- ▶ A családok segítése abban, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében rejlő örömeiket felismerjék és támogató módon közreműködjenek ők is gyermekük fejlesztésében.
- ▶ A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:
  - a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
  - a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
  - terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Alapelvek:

- ▶ Olyan környezetet alakítunk ki, melyben a tolerancia, a másság elfogadása érvényesül.
- ▶ A gyermekek adottságait, képességeit, figyelembe véve törekszünk az egyéni bánásmód és az optimális fejlődés lehetőségének biztosítására.
- ▶ „
- ▶ az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- ▶ fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- ▶ a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- ▶ a habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

- ▶ A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus
- ▶ szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, egyénre szabott módszereket, technikákat alkalmaz,
- ▶ a tevékenységek során szerzett tapasztalatait beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- ▶ egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- ▶ alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- ▶ együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatát beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A kisgyermek személyiségének harmonikus fejlesztése.
- A fogyatékoságok jellegéhez és súlyosságához igazított elvárás.
- A kiemelkedő területek felismerése, gondozása.
- Az általános célkitűzésre való törekvés.
- A korszerű egyéni bánásmódok, módszerek, terápiák, technikák, eszközök megismerése, kiválasztása, használata.
- A funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése.
- A fejlesztés minden esetben a gyermek pedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex diagnózisára építve történjen.
-

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

- A megfelelő szakember segítségével eljuttatjuk a gyermeket életkorának és sérülésének megfelelő legmagasabb elvárható fejlettségi szintjére

X/3 Német nemzetiségű nevelést folytató óvodai csoport

Bevezető

A **német nemzetiségi nevelést folytató óvodai csoport** indítása a gyermekek számára mindkét nyelv (magyar, német) fejlesztését szolgálja.

Intézményünkben a **magyar-német kétnyelvű nemzetiségi nevelési program az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet** útmutatásaival, valamint a *Nemzeti, etnikai óvodai nevelés irányelvével* összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

A kétnyelvű német nemzetiségi nevelés a **helyi nevelési programba** integrálódva, annak szerves részeként valósul meg, ezért a német nemzetiségi nevelési program a helyi nevelési program kiegészítéseként a német nyelvű nemzetiségi nevelés specialitásait fogalmazza meg.

❖ A német nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladatai

➤ Célunk, hogy:

- **A helyi nevelési programban** megfogalmazott célokon túl, az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi szintjének figyelembevételével,

differentiálva, a hagyományok felkutatása, megteremtése, ápolása és átörökítése segítségével ismerjék meg a német nemzetiség nyelvét és kultúráját.

- A gyermekekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a német nemzetiség kultúrája, nyelve iránt.
- Az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek speciális kétnyelvűség képességét sokoldalúan fejlesztve eljussanak a német nyelvű szituatív beszédig.
- Az óvodás kor végére a német nyelv mindennapi életben történő, rendszeres alkalmazásával, használatával a gyermekek képessé váljanak a német nemzetiségi nyelv iskolai tanulására.

➤ **A célok megvalósítását szolgáló feladatok:**

- A német nemzetiségi identitástudat kialakítása, elmélyítése.
- Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő játékos, élményszerű kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánpótláson alapuló nyelvelsajátítást.
- A német kultúra és hagyományörzés iránti érdeklődés felkeltése, a hagyományok tudatos ápolása.
- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett, a német nemzetiséghez, a német nyelvhez való pozitív kötődés kialakítása, elmélyítése.
- Az anyanyelv fontosságának tudatosításával, a német nyelvi tapasztalatok, aktív-, passzív szókincsállomány bővítésével minél több lehetőség biztosítása a gyermekek számára mindkét nyelv használatára a különböző játékszituációkban, társas kapcsolatokban és élethelyzetekben.
- A gyermek nyelvismereteit, az alapoktól indulva, fokozatosan egymásra építve, a megismerési, tapasztalási lehetőségek gazdag tárházát biztosítva, fejlesztjük, bővítjük, mely elősegíti, hogy a gyermekek az óvodáskor végére eljussanak olyan nyelvi szintre, amely alapján bizonyos nyelvi szituációkban jól feltalálják magukat, valamint alkalmassá válnak az iskolai nyelvtanulás folytatására.

❖ **A német nemzetiségi óvodai élet megszervezése**

A német nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.

➤ **Személyi feltételek**

A német nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű csoportban a nevelő-oktató tevékenységet 2 fő német középfokú nyelvvizsgálóval rendelkező óvodapedagógus látja el, 1 fő dajka szakképzettséggel rendelkező nevelést segítő dolgozóval.

➤ **Gyermekcsoport szervezése**

Intézményünkben a német nemzetiségi csoport vegyes életkorú csoportszervezéssel valósul meg.

➤ **Szervezeti keret / napirend, hetirend/**

A tevékenységek megszervezésénél elvi szempontunk a folyamatosság, rendszeresség, az ismétlődés, a kötetlenség, a választhatóság, és a rugalmasság. Az óvodapedagógusok a feldolgozásra kerülő témaköröket egymásra építve mindkét nyelven közvetítik.

➤ **Hagyományok, ünnepek a német nemzetiségi nevelést folytató csoportban**

A német nemzetiségi nevelésben megjelenő hagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódó szokások felelevenítésével, ápolásával a nemzetiségi hovatartozást igyekszünk erősíteni. Német ünnepek, hagyományok melyekkel kiegészülnek az óvoda hagyományai:

November – MARTINSTAG – Márton nap

December – SANKT NIKOLAUS – Mikulás

- WEIHNACHTEN – Karácsony

Február – FASCHINGSDIENSTAG – Farsang

Április – OSTERN – Húsvét

Május – MUTTERTAG – Anyák napja

❖ **Feladatrendszer, a német nemzetiségi óvodai nevelés általános feladatai**

➤ **Egészséges életmód alakítása**

Minden részterületen igazodva a napi élethez, a kapcsolódó tevékenységek, eszközök, német nyelvű közvetítésével, a komplexitásra törekedve, segítjük, az aktív- passzív szókincs bővülését, a német nyelvű életszerű kommunikáció fejlődését.

➤ **Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása**

A német nemzetiségi nevelés specialitásaiból adódóan a közös szokások, hagyományok kialakítása, megélése erősítik a csoporton belüli összetartozást, a német nemzetiséghez való pozitív érzelmi kötődést. A közös készülődések, ünneplések a gyermekek kommunikációs és szocializációs képességeit egyaránt nagymértékben fejlesztik.

➤ **Értelmi-, nyelvi fejlesztés, nevelés megvalósítása**

A német nemzetiségi nyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat. A fejlesztése és a kommunikáció alakítása, helyes mintaadással az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

A német nemzetiségi óvodai nevelés is a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről, valamint a nemzetiségi kultúráról.

❖ **Tevékenységek megszervezése:**

Az óvodai élet tevékenységi formáiban fokozatosan, játékos formában kezdődik a német nyelvi ráhangolódás, a szűkebb környezet megismerésével, a szokás-, szabályrendszer kialakításával, gyakorlásával, valamint a társas érintkezés legfontosabb kifejezéseinek magyar, német nyelven történő megismerésével.

Módszertani alapelveink, a nyelvelsajátítás folyamatában:

- sikerélményhez juttatás
- szituáció orientált nyelvtanulás
- fokozatosság
- rendszeresség
- ismétlés
- folyamatosság
- tervszerűség
- tudatosság
- komplexitás

- játékoság
- sokoldalú megtapasztalás
- cselekedtetés

A német nemzetiségi óvodai nevelés céljai, feladatai valamennyi tevékenységi területet áthatva valósulnak meg.

A német nyelvi nevelést szolgálja óvodánk tartalmas, derűs, nyugodt, családias légköre: játékos formában, csoportos és egyéni kezdeményezések keretében biztosítjuk a német nyelvvel való ismerkedést, ráhangolódást.

Sokoldalú szemléltetéssel, változatos módszerekkel, játékosággal, tudatos tervezéssel, szervezéssel válik életszerűvé a német nyelvvel való ismerkedés.

❖ **Az óvodai élet tevékenységi rendszere:**

A gyermekek legfontosabb tevékenysége a JÁTÉK, mely áthatja a kétnyelvű nevelés valamennyi tevékenység területét.

➤ **Játék**

A kétnyelvű nevelésben kiemelkedő szerepe van a játéknak. A napi játékszituációkban megjelenő lehetőségeket kihasználva, kedvező feltételeket biztosíthatunk a német nyelv gyakorlásához:

- játék során a játékeszközök, egyszerű cselekvések megnevezése
- eszközök, anyagok megnevezése
- szabályok rövid ismertetésével a passzív szókincs növelése
- szerepjáték, bábozás, dramatizálás folyamán a párbeszéd, szituációk eljátszásával a mindennapi kommunikálás, a német nyelv gyakorlása
- német népi játékok, melyek tartalma, formája rendkívül sokrétű, visszatükrözik a német nemzetiség életmódját, gondolat és érzésvilágát, a szókincsbővítést, a nemzetiségi kultúrához való pozitív kötődést

➤ **Külső világ tevékeny megismerése**

A gyermekeket körülvevő természeti, társadalmi környezet sokszínű lehetőséget biztosít a német nemzetiség kultúrájához, hagyományaihoz, az aktív-, passzív német szókincs bővítéséhez is.

Közvetlen, élményszerű tapasztalat és ismeretszerzés során fejlődik a gyermekek kommunikációs képessége. A gyerekek megismerkednek a német nemzetiségi szokásokkal, kultúrával, népviseleti hagyományokkal, tárgyi jellemzőkkel, megtanulják ezek tiszteletét, megbecsülését.

➤ **Mozgás**

A gyermek cselekvéssel, mozgással összekötve könnyebben, indirekt módon sajátítja el, érti meg a német nyelvet.

Német népi mozgásos gyermekjátékok szervezése, mely hozzájárul a gyermekek mozgásigényének sokoldalú kielégítéséhez, német nemzetiségi kultúra mozgáselemeinek megismeréséhez, elsajátításához. Testnevelés során vezényszavak német nyelvű megnevezése.

➤ **Mese, vers**

A nyelvi nevelés nagy jelentőségű területe, ezért az óvodai nevelés egész folyamatában a kommunikáció, a beszéd, a gondolkodás fejlesztésének legfőbb eszköze. A verseken, meséken keresztül a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődését segítjük elő.

➤ **Ének, zene, énekes játékok**

A német nemzetiségi nevelés feladatainak megvalósítását szolgálják a változatos módon szervezett énekes játékok, zenehallgatás, hangszerbemutató. A sokféle énekes játék gazdag tárházat kínál a gyermekek számára a német nyelvű szókincsük bővítéséhez. A zenén keresztül szorosabb érzelmi kötődés váltható ki a gyermekből a német nyelv és a német nemzetiség iránt.

➤ **Rajzolás, mintázás, kézimunka**

A gyerekek német nyelven is megismerik az egyes tevékenységekhez használt eszközök nevét, formáját, színét.

➤ **Munka jellegű tevékenységek**

Fontos feladat a kétnyelvű ismeretközlés, kommunikáció. Fokozatosan sajátítják el és alkalmazzák a munkafolyamatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, megértik a kéréseket, annak megfelelően cselekednek.

➤ **Tanulás**

A tanulás az óvodai élet egészében jelen lévő, nagyrészt utánzáson alapuló spontán tevékenység. A tanulás tevékenységekbe ágyazva, játékos formában történik. A pedagógusok a spontán adódó helyzeteket is kihasználva lehetőséget teremtenek a környező világ tevékeny megismerésére, biztosítják a sokoldalú élmény és tapasztalatszerzés lehetőségét, ezzel biztosítva mindkét kultúra és nyelv, az óvodás korú gyermekek számára befogadható szintű megismerését.

❖ **Sikerkritériumok, a német nemzetiségi kétnyelvű nevelés várható fejlődési jellemzői az óvodáskor végére**

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként

- pozitív érzelmi viszony alakul ki a német nemzetiségi nemzetiség kultúrája és nyelve iránt
- ismer a német nemzetiségi, valamint az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat
- ismeri, tiszteli, megbecsüli a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeit

❖ **A szülőkkal való együttműködés formái, tartalma**

Nevelőtevékenységünk során a családokkal szoros együttműködésre van szükség. A szülőkkal közösen kutatjuk, ápoljuk a német nemzetiség hagyományait.

A családokkal együtt erősítjük a német nemzetiségi hagyományokhoz, szokásokhoz való kötődést, a nemzetiségi identitást:

- Német nemzetiségi regionális fesztiválokra való részvétel, szereplés
- német nemzetiségi családi napokon
- óvodai ünnepélyeken, nyílt napokon, programokon, társintézmények rendezvényein
- német nemzetiségi önkormányzat rendezvényein - való aktív részvétel.

XI. TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAMOK

Felismerés, tehetséges gyerekek ismérvei:

- Erősen energikus.
- Be akarja fejezni az elkezdett tevékenységet.
- Erős logikai érzékkel rendelkezik.
- Kevés az alvásigénye. (folyton pörgésbe van)
- Erős a kritikai érzéke.
- Társaival időnként nehezen találja meg a hangot.
- Gyakran foglalkoztatja a felnőttek élete, problémája.
- Fejlett képességgel, kreativitással, motivációval rendelkezik.

Hogyan szűrjük ki a tehetségígéretes gyerekeket?

- Egyéni és életkori sajátosságaik figyelembevételével.
- Megfigyelés alapján.
- Személyiség feltérképezése. (milyen tulajdonságokkal rendelkezik)
- Tehetségdiagnosztika: Milyen szinten áll, mennyire kreatív, hogyan és mivel motiválható, kognitív képességei milyen szinten vannak.

Kiválasztás:

A tehetséggondozó programunkban 5-6-7 éves korú gyermekeket akarunk fejleszteni. A gyermekek önkéntesen, szabadon, természetesen szülői beleegyezéssel, jelentkeznek a műhelyekbe óvónő javaslatára.

Két heti rendszerességgel tartjuk a foglalkozásokat, egy óra időtartamban, melyhez tehetségfejlesztő tervet készítünk.

Jövőképünk

Folyamatos, és magas szakmai színvonalú segítséget, gondoskodást nyújtunk a gyermekek és szüleik részére.

Nyomon követjük az iskolába kerülő tehetséges gyermekek fejlődését. Szakirodalmakat tanulmányozunk, melyek segítenek az optimális fejlesztéshez. Lehetőség szerint továbbképzéseken, konferenciákon veszünk részt, ahol kicserélhetjük tapasztalatainkat. Beszélgető kört szervezünk a kollégákkal, tapasztalatainkat megosztjuk egymással.

„Nyitva van az arany kapu csak bújjatok rajta...” című óvodai népzene-néptánc tehetségnyitogató műhely pedagógiai programja

Az óvodai nevelésbe beillesztett népzene-néptánc műhely programja segíti a korai tehetségígéretesek azonosítását, intézményes nevelését, célzott személyiségfejlesztését, a kiemelt foglalkoztatás jól szolgálja a műhely tevékenységében résztvevő gyermekek

esélyeinek javítását, az esetleges hátrányok kiiktatását, a tehetségsegítési programokhoz való hozzáférést.

Hozzájárul a tehetséggondozás korai feltételeinek megteremtése iránti társadalmi figyelem és igény felkeltéséhez, a programban munkálkodó intézmény és szakembereinek megbecsüléséhez.

A program felépítése

- ▶ A népzene-néptánc tehetséggondozás helye az óvodai nevelési programban
- ▶ A működés szervezeti keretei
- ▶ Tartalmi elemek

1. A népzene-néptánc tehetséggondozás helye az óvodai pedagógiai programban

„A zene és testmozgás szerves kapcsolata: énekes játék a szabad ég alatt, ősi idők óta a gyermekek életének legfőbb öröme.”

(Kodály Zoltán: Énekes játékok – Visszatekintés I. kötet Bp. Zeneműkiadó 1982. 62. old.)

Cél és feladatrendszer:

A tehetségnyitogató műhely cél és feladatrendszere az óvodai ének-zenei nevelés rendszeréből építkezik, céljai, feladatai, általános irányelvei azzal azonosak.

Az óvodás korosztályból kiválasztott 5-6-7 éves gyermekek zenei és esztétikus mozgás iránti motiváltságára alapozva kiemelten népzenei és néptánc hatásokkal a korai tehetségigéretnek számára kialakított csoportban, „műhelyben” végzett örömteli esztétikai tevékenységet biztosító óvodai foglalkoztatást jelent.

A programban résztvevő gyermekek számára lehetőséget teremt:

- az óvodánkban évek alatt kialakított és folyamatosan formálódó tehetségfelismerő, tehetségsegítő népzenei és néptánc nevelési hagyományok megőrzésére, gazdagítására;
- a népzene-néptánc befogadására, népi eredetű dalok, dalos játékok, mondókák megismerésére, örömteli játékára, a hozzájuk kapcsolódó népi hagyományok megőrzésére;
- a zenei képességek, készségek, táncmozdulatok, mozgásmotívumok egyedi, óvodai pedagógiai hatásainak tartalmi, minőségi befogadására, megvalósítására, megújított tartalommal történő megtöltésére, zenei és mozgás alkotásokra;
- újszerű társas kapcsolatok befogadására, formálására, egyedi személyiségjegyek intenzívebb, kiegyensúlyozott fejlődésére.

2. A működés szervezeti keretei

A tárgyi, személyi feltételek megteremtése biztosítja a zavartalan, a kitűzött célok megvalósítását lehetővé tevő sikeres működést. A rendszeresség, folyamatosság, a jó szervezés állandó háttérrel szolgálhatja a népzene-néptánc műhelyben folyó munkát.

➤ **Tárgyi feltételek**

Hely: az elkülönített foglalkoztatáshoz megfelelő tér, helyiség szükséges, amire a célzottan átrendezett csoportszoba megfelel. Fontos szempont, hogy a sok mozgással tartott foglalkoztatás során a gyermekek számára a térbeli korlátok ne jelentsenek semmilyen akadályt.

Idő: Heti rendszerességgel, célszerűen egy azonos napon, az óvodai gyermekcsoportokban folyó nevelési időn kívül, legalább egy óra időtartam szükséges a műhely programterve és ütemezése szerinti hatékony foglalkoztatáshoz.

Eszközök: Főleg a gyermekek által használatos sokféle ritmus hangszer, hogy minden gyermek egyidejűleg végezhesen azokkal játékos zenei tevékenységeket a foglalkozásokon, a pedagógusok által ismert és használt hangszer (pl. furulya), zenei anyagokat tartalmazó korszerű adathordozó és lejátszó eszközök, internet hozzáférés, kapcsolódó eszközök, audio vizuális eszközök, a pedagógusok által használt egyéb eszközök, illetve az elkészítésükhöz szükséges anyagok.

Kiemelten fontos a gyermekek néptánc produktumaihoz kapcsolódó eszközök megléte: kislányoknak tánchoz szoknya, alsósoknya, próba szoknya, blúz, mellény, szalagok, táncos cipő, kisfiúknak gyolcs ing, mellény, nadrág, kalap, csizma, bot a tánchoz, különböző eszközök a dalos játékokhoz.

A műhely munkájában jelentős néptánc bemutatása szervezett programokat jelent, az ott történő megjelenéshez a szükséges felkészülések, próbák, utazás (autóbusz, kísérők stb.) feltételeinek megteremtése elengedhetetlen.

➤ **Személyi feltételek**

Pedagógusok

Célszerű a műhelymunkát két pedagógus összehangolt munkájára alapozva beindítani. Szükséges, hogy a programot irányító pedagógusok az alapképzettségen túl elhivatottak legyenek a tehetség felismerése, támogatása, gondozásának ügye iránt, kellő tapasztalatokkal rendelkezzenek a zenei és néptánc óvodai gyakorlatával kapcsolatosan, legyenek nyitottak és befogadók az újszerű eljárások iránt, pedagógiai kreativitásuk, innovatív szemléletük jelenjen meg a gyakorlatban alkalmazott módszerkultúrájukban. Tudjanak megújulni, hogy újíthassanak. Felkészülésük a gyermekek foglalkoztatására legyen alapos, sokirányú, Őrizzék a tehetséggondozó műhely eddig megteremtett értékeit, támogassák a hagyományainak gyarapítását, segítsék az itt folyó nevelőmunka elismertetését.

A népzene-néptánc tehetségnyitogató műhely foglalkoztatási programja épüljön be a kötelező óraszámukba, hogy zavartalanul láthassák el igényesen a kiemelt munkájukat.

A gyermekek a programban

A tehetségigéreték beazonosítása, kiválasztása, a műhely kialakítása, csapatépítés:

Módja: Hospitálások során a gyermekekről szerzett információk, együtt játszás közben kialakított kapcsolat, együtt éneklés, dalos játékok, dalos játékokat kísérő mozgás

megfigyelése, a gyermekekkel napi kapcsolatban lévő kollégákkal együttműködés, véleményük meghallgatása.

A kiválasztás szempontjai: létszámhatárok kijelölése – javasolt minimum 16, maximum 20 gyermek az óvodai összlétszámából, 5-6-7 éves korú gyermekek, kislányok, kisfiúk lehetőleg azonos számban a páros néptánc motívumok miatt.

A kiválasztás szempontjai az óvodában tapasztalható személyiség fejlettségi állapotra vonatkozóan:

- ▶ a gyermekek általános zenei érdeklődése, mozgásának harmóniája, zenei irányultság, motiváltság megléte,
- ▶ a motiváltsághoz kapcsolódó figyelem, akarati élet, általános magatartási színvonal, szocializáció szintje, szabályokhoz való viszonyulása, kreativitás feltételezhetősége, együttműködési adottságok, tolerancia állapota, saját erőinek ismerete, gyengeségeinek elfogadása, élettanilag és egyénileg elvárható általános terhelhetősége, nyitottsága az új élmények iránt,
- ▶ a gyermek önkéntessége, legyen joga, hogy nemet mondhasson a népzene-néptánc műhely munkájába való bevonásával kapcsolatosan, örömteli tevékenység legyen az számára, ne a felnőttek által megfogalmazott elvárásnak való megfelelés,
- ▶ feladattartás, elkötelezettség feltételezhetősége, hogy a nevelési év során végig tagja marad a műhelynek.

Szervező munka, az eredményes működés érdekében:

Összehangolt szervezőmunka elengedhetetlen a folyamatos, zavartalan tehetséggondozásban: óvodavezetés, a programban munkálkodó pedagógusok, szülők, nevelőtestület, munkatársak, támogató szervezetek (alapítvány, társ intézmények, helyi szervezetek, intézmények stb).

3. Tartalmi elemek

A népzene-néptánc tehetségnyitogató műhely nevelési évente szerveződik, hiszen minden éven újabb gyermekek befogadása történik azok helyett, akik iskolába mennek, valamint az óvodás korosztály személyiségfejlődési üteme biztosítja, hogy a tehetségigéretnek a szemünk láttára formálódjanak.

A tehetséggondozó műhely általános cél és feladatrendszeréhez nevelési évente programtervet és ahhoz rendelve ütemtervet készítenek a pedagógusok. Szükség szerint, teljes módszertani szabadsággal, egyben felelősséggel végzik a tartalmi, gyakorlati tevékenységüket, bekapcsolódnak a lehetőségek szerint a témában kiírt pályázatok készítésébe, megvalósításába a kiírás szerint, elhivatottan végzik tartalmi felkészüléseiket az adott foglalkozásokra.

A programterv a nevelési év során, az óvodai általános működési rendhez, pedagógiai munkához, feladataihoz igazodó, a műhelymunkára vonatkozik. Célszerű, ha évszakonként tartalmazza a programokat, a szervezési teendőket, foglalkoztatási anyag kiválasztásának elemeit, aktualitásokat, néphagyományokat, szokásokat, a műhely működéséhez kapcsolódó saját hagyományokat, eseményeket, rendezvényeket. A programtervhez ütemtervben célszerű a foglalkozások szakmai anyagát tervezni.

Az ütemterv tartalmazza:

- ▶ a foglalkozások idejét,
- ▶ a zenei anyagot, dalokat, mondókákat, dalos játékokat,
- ▶ a zenei képességek, készségek fejlesztésének módját, a hallásfejlesztést, a ritmusérzék fejlesztést,
- ▶ a mozgás, a néptánc motívumokat,
- ▶ megjegyzésekben az egyéb tevékenységeket, módszereket, eszközöket, néphagyományokat, jeles naphoz kapcsolódó szokásokat, aktualításokat, szervezési teendőket, élményprogramokat, eseményeket, nyílt foglalkozást stb.

A program nyilvános népzene-néptánc gálával zárul, ahol az érdeklődők produktumot láthatnak az éves munkából. A gyermekek fejlődésben elért eredményeit a programot vezető pedagógusok folyamatosan elemzik, értékelik. A foglalkozások során a gyermekeket is bevonják az elemzésbe, értékelésbe, önértékelésbe. A gyermekek élettani sajátosságaihoz igazodó elégedettségméréssel kontrollálják a gyermekek élményszintjét, a munka hatékonyságáról így visszacsatolást kapnak.

XII. SZAKMAI MŰHELYEK MŰKÖDÉSE

XII/1. Varázskendő

XII/2. Iskolanyitogató

XII/3. Szorgos kezek – szárnyaló képzelet

XII/1. Varázskendő

„Varázskendő” drámajátékműhely munkaterve

„Mindenhez van jogom,
hát játszom.
Főnről gyermeknek,
lentről embernek látszom.”
/Ratkó József/

Készítette:
Jeroskoviczné Benkó Angelika

XII/1.1. A „varázskendő” drámajáték műhely célkitűzései

- A gyerekek empátikus készségeinek fejlesztése

- Szociális érzékenység fejlesztése
- Nyelvi kifejezőkészségek – beszéd, gondolkodás - fejlesztése
- Figyelem, koncentráció fokozása
- A nagy- és finommozgások fejlesztése
- Együttműködőkészség fejlesztése – cselekedni tudás, témaváltás, kreatív gondolkodás
- A gátlások oldása

XII/1.2. A drámajáték képességek fejlesztésének módszere, mert:

- cselekvésbe ágyazott
- belső indítékra épül
- sokszor ismétlődik, ezáltal hatékonyabb
- utánzásra épül
- a gyermek személyiségére figyel
- serkenti a gyermek aktivitását
- fejleszti beszédképességét, nyelvi kommunikációs képességeinek tisztaságát
- ellensúlyozza a tömegkommunikációs eszközök (TV, internet) okozta passzivitást
- gazdagítja a szabadidő hasznos eltöltését
- a mesékkel való játék, dramatizálás, eljátszásuk, továbbgondolásuk örömforrás a gyermek számára
- a tervszerű foglalkozások rendszerét gazdagítja
- fiúk és lányok közötti harmonikus kapcsolatot teremt.

XII/1.3. A drámajátékok csoportosítása

- 1.) Ráhangoló – gátlásoldó játékok
- 2.) Rítmusjátékok
- 3.) Ismerkedő – kapcsolatteremtő játékok
- 4.) Önfegyelem-erősítő szabályjátékok
- 5.) Érzékelésfejlesztő játékok
- 6.) Beszédképességfejlesztő játékok
- 7.) Figyelemösszpontosító játékok
- 8.) Megfigyelőkészséget fejlesztő játékok
- 9.) Memóriafejlesztő játékok
- 10.) Fantáziafejlesztő játékok
- 11.) Metakommunikációs (mimika-gesztus) játékok
- 12.) Kézügyességet fejlesztő játékok
- 13.) Népi gyermekjátékok, kiszámolók
- 14.) **Mesék, történetek feldolgozása (mesedramatizálás)**

A gyerek saját biztonságát találja meg a mesében, hisz a végére minden jóra fordul.

A mesék kiválasztásánál fontos a tudatosság és a változatosság.

- Aktuális ünnep
- Jellemvonások erősítése
- A csoport életében jelenlévő kijátszandó konfliktusok

Megfelelő légkör és hely kialakítása

- mesepárnára, meseszőnyegre ülünk
- mesegyertyát gyújtunk
- mesehívó képet készítünk
- eszközöket gyűjtünk (kincsesláda)
pl: • jellegzetes ruhadarabokat
          • kiegészítő eszközöket

XII/1.4. Nevelési célunk – fejlesztési területek

- szociális érzék, szabálytudat, szókincsbővítés
- egymás meghallgatása
- megfigyelőkészség
- kreativitás, fantázia, figyelem, memória, emlékezet, koncentrációs készség
- érzelmek kifejezése
- mozgáskoordináció, finommotorika
- találékonyság
- kooperációs készségek, kapcsolatteremtő képességek
- ok-okozati összefüggések,
- humoros helyzetek megélése, pozitív, negatív értékek tudatosítása

A mese erkölcsi értékei

- a jó elnyeri jutalmát
- forduljunk társunkhoz bizalommal
- bátorsággal minden kellemetlen helyzetből ki lehet jönni
- adni, segíteni jó
- a harag rossz tanácsadó

A mesedramatizálás során a gyerekekkel közösen választjuk ki a mese helyszíneit, szereplőit. Az együttjátszás során felnőttek és gyermekek kölcsönösen hatnak egymásra, építeni kell ötleteikre

Zárógondolat:

A drámajátékban való részvétel jutalma más a gyermeknél és más az óvónőnél.

A mi célunk a gyermekekben van, míg a gyermeké a játékban rejlik.

XII/2. Iskolanyitogató

Iskolanyitogató szakmai műhely terve

Vezetője: Lovászné Budai Emese

XII/2.1 Műhely célja:

- A nagycsoportosok iskola-előkészítése komplex módon, több oldalról támogatva intellektuális képességeit és érzelmi életüket.
- Innovatív céllal óvodánkban először indul be ilyen egymásra épülő, egymást kiegészítő három munkaközösség.
- Óvoda-iskola átmenet gördülékenységét célozza meg a három, szorosan egymásra épülő terület: komplex, tevékenységre, tapasztalatokra és élményekre épülő ismeretszerzéssel.
  - o „Varázskendő” /drámajáték
  - o „Varázsceruza” /Vizuális
  - o „Iskolanyitogató” műhely

Foglalkozásainkat az évszakokra és az óvodai-iskolai élethez kapcsolódó hagyományainkra építjük, óvodánk helyi nevelési programja alapján.

Az évre 5 foglalkozást tervezek.

A foglalkozások időpontjait előzetes megbeszélés és az iskolával /kapcsolattartóval/ történő egyeztetés után tűzöm ki.

Részt vevő intézmények

- Bolyai János Katolikus Általános Iskola
- Szerencsi Rákóczi Zsigmond Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szerencsi tagintézménye

A műhely célcsoportjai:

- óvodánk nagycsoportos gyermekei
- iskolák pedagógusai
- szülők
- óvodapedagógusok
- Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei
  - o Logopédus
  - o Pszichológus
  - o Fejlesztő pedagógus

Elveink:

- Nevelő munkánk egyik alapfeladata folyamatos kapcsolattartás a helyi alapfokú oktatási intézményekkel
- Gyermekeinket óvodába kerülésük első percétől folyamatosan az iskolai életre neveljük.
- Nevelési programunkba beépítjük a különböző iskolákhoz is kapcsolódó jeles napokat, ünnepeket és ennek megfelelően rendszeresen egyeztetünk és tartjuk a kapcsolatot a pedagógusokkal és tanulókkal.
- Óvodai módszerekre, játékoságra épülő sikeres tanulási helyzeteket teremtünk.

- A hatékony együttműködés érdekében kölcsönösen megismerjük az iskola nevelési elveit és oktatási módszereit.
- Az egyéni bánásmód, a differenciált nevelés jellemzi munkánkat, hogy eredményesen záruljon az óvodai és kezdődjön el az iskolai időszak a gyermek életében.
- A gyermekeket sokoldalúan fejlesztjük, kompetenciáikat – személyes, kognitív, szociális kompetenciáit – kibontakoztatjuk, ezzel segítjük iskolai életük megalapozását
- Az átmenet megkönnyítése a család, az óvoda és az iskola segítő, támogató nevelési módszerein, együttműködésén múlik.

XII/2.2. Műhely feladatai

- A két intézménytípus egymással szembeni elvárásainak megismerése, egymáshoz közelítése, a két intézmény módszereinek, tanulászervezésének kölcsönös megismerése
- Az iskola légköre, tanítási stílusa közeledjen az óvoda nevelő-fejlesztő munkához.
- Egymásra épülő, egységes szakmai program kialakítása a gyerekek egészséges, harmonikus, folyamatos személyiségfejlődése, fejlesztése érdekében
- Az óvoda-iskola kétirányú kapcsolata jelentősen fejlődjön, a közös programok segítsék a zökkenőmentes iskolakezdet.
- Érzelmi kötődés megalapozása – a gyerek várja az iskolát!

A kapcsolattartás formái

- Az iskolai nevelőkkel szakmai, emberi kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája iránt
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtések az első és negyedik osztályban, a tanítók pedig a leendő iskolásokat látogatják meg az óvodában.
- Óvónők és gyerekek látogatása az iskolában, ahol a gyermekek ismerkednek az iskolai élettel, tanítókkal, színes, vonzó tapasztalatok útján betekintenek az iskolai élet mozzanataiba, belső világába.
- Közös rendezvények, ünnepek szervezése az intézmények sajátosságaira építve
- A tervezett foglalkozásokon kívül, ha bármilyen programra kapunk meghívást, lehetőséget az iskola részéről, annak eleget teszünk és a nagycsoportosokat érintő óvodai rendezvények menetében nagy szeretettel mi is meghívjuk és elvárjuk az iskolai pedagógusokat, főleg az első és negyedik osztályban tanítókat.

XII/2.3. Lehetséges látogatások, programokon való részvétel

Óvodában - iskolai pedagógusok, iskolások látogatása

1. Októberben – Szüreti hét keretében megrendezendő változatos tevékenységeken (préselés, csoportok őszi műsora, kóstolgatás)
2. Novemberben – Már hagyománynak számító Márton napi eseménysorozatunkon, színes, érdekes programokon (vásár, szárnyasokkal való ismerkedés, ovis műsor, tökfargás, lámpás felvonulás)
  - Tanítók látogatása a csoportokban, kötetlen beszélgetés, betekintés a csoportok mindennapjaiba
3. Decemberben – Ünnepköröknek megfelelően
  - Télapóvárás műsoraiba való betekintés,
  - Karácsonyra hangolódás

- Zeneiskolás gyerekek, pedagógusok bemutatkozó hangversenye
4. Januárban - közös téli játékok az óvoda udvarán volt óvodásainkkal
  5. Februárban – csoportok igényei szerint a Maci hét eseményeinek látogatása /drámajáték, mézkestelés, barlang készítése/
    - Farsang az óvodában – csoportok jelmezes bemutatkozása
    - Télbúcsúztató, közös tánc, műsor
    - Kiszé báb égetés
    - Iskolanyitogató szülői értekezlet
    - Fórum
  6. Áprilisban:
    - Leendő első osztályos tanítók, iskolák kapcsolattartóinak fogadása
    - Közös tevékenykedés a nagycsoportosokkal és az óvodapedagógusokkal /mese, vers, drámajátékok/
    - Bemutatkozás, közös játék
  7. Májusban – Gyermekhét programjain való részvétel
  8. Júniusban – Csoportok évváró – Ballagási ünnepélyekre való meghívás

Iskolákban: Nagycsoportos óvodások, szülők, óvodapedagógusok látogatása, az intézmény kapcsolattartójával való előzetes egyeztetés alapján

1. Októberben: Szüreti nap
(iskolások műsora, mustkésztés, gyümölcskóstolás, kötetlen beszélgetés)
Betekintés, ismerkedés az iskolákkal, pedagógusokkal
  - Volt ovisaink látogatása óvodapedagógusokkal az első osztályban
2. Decemberben: - Az eddigi évek tapasztalatai alapján számítunk egy Mikulás várásra épülő meghívásra a Bolyai iskola felől
  - Kolompos együttes interaktív zenés előadására pedig a Rákóczi iskolában
3. Téli időszakban – Micimackó kalandjai c. program a Sportcsarnokban
  - Közös versenyjátékok az elsősökkel
4. Márciusban – Nyílt napokon való részvétel
  - Nagyokkal, óvodapedagógusokkal együtt
  - Szülők, saját gyermekükkel
5. Áprilisban: - Beiratkozások az iskolákba személyes találkozás lehetősége a leendő tanítóval, a szülő és gyermeke részére
  - A Föld napjának megemlékezése a Várkertben
  - Közös „bogarászás” az elsősökkel, pedagógusokkal

XII/2.4. A műhely tervezett programjai:

1. Foglalkozás

Témája: szüret az iskolában

Ideje: október

Előzmény: Ajándékkészítés a tanítónéniknek

Cél: A szüret hangulatának átélése a hagyományok ápolásával, az iskolásokkal és a tanítónénikkel közösen

Pozitív élmények nyújtása az óvodások felé

Feladat:

- a) Személyes kapcsolat kialakítása a tanítónénikkel, közös préselés, kóstolás /must, gyümölcsök/, táncos multság, iskolások műsorának megtekintése
Közös szüreti játékok és drámajátékok az udvaron a programban részt vevő iskolásokkal és pedagógusokkal
- b) Mivel az óvodások nem tudják mi vár rájuk az iskolában és kevésbé ismerik a tanítókat, az iskolásokat
- Ismerkedés az iskola épületével, kötetlen beszélgetés

Megjegyzés:

Előző évek hagyományaira építve számítunk erre a meghívásra. Az idén is részt veszünk ezen a programon, a két intézmény közötti kapcsolat további megerősítése érdekében.

2. Foglalkozás

Esemény: Márton napi vendégvárás

Ideje: November

Előzmény: Előző évekre építve az idén is megszervezzük ezt a programot.
Meghívók készítése, továbbítása a város két általános iskolája felé.

Cél: A program sikeres lebonyolítása, minél több pedagógus fogadja el a meghívást.
Szent Márton püspök legendájának megismertetése, változatos programokkal.

Feladat: Az ünnep hangulatának fokozása a vásárral, műsorral, lampionos felvonulással, mindez az óvodába látogató iskolásokkal és pedagógusokkal.
Az iskolából ideérkező vendégek bevonása a nagycsoportosokkal és szüleikkel, minél több programba.
Közös élményszerzésre alapozás, amelyre majd építhetnek az iskolában.

Helyszín: Óvoda udvara

3. Foglalkozás

Esemény: Iskolanyitogató Fórum, szülői értekezlet a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival és a leendő első osztályos tanítókkal

Ideje: Február

Előzmény: Meghívók készítése, küldése
- szülők
- Pedagógiai Szaktanácsadó

- tanítók
- óvodapedagógusok részére

Cél: A Fórumot vonzóvá, érdekessé tenni, minél több érdeklődőt bevonni a sok részt vevőt foglalkoztató kérdések, témák megbeszélésébe

- Módszerek, tapasztalatok cseréje

Várható témák:

- intézmények működése
- iskolaérett gyermek jellemző tulajdonsága
- Hogyan segítsék gyermekük fejlődését hatékonyabban?
- Mik az iskola és a pedagógusok elvárásai?
- Az óvoda hogyan segíti a problémák időben való felismerését
- Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek hatékony szerepe
- Mit tehet a szülő?
- Mi okozza az óvoda-iskola átmenetnél a legnagyobb problémát a gyermekeknek?
- Hogyan lehetne ezt megoldani, kinek a feladata az átmenet megkönnyítése?
- Az óvodában kialakított szokások lehetséges továbbépítése

Feladata: Leendő elsősök kiegyensúlyozott fejlődése és az esetleges problémák megoldására irányuló tájékoztatás

- Segítő megoldások keresése az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésére, ami nagyban hozzájárulhat az iskolába indulók zökkenőmentes beilleszkedéséhez az iskolába.

Helyszín: Tornaterem
Napsugár épület

4. Foglalkozás

Esemény: Tavaszvárás jegyében

Mesedélelőtt

Tanítók látogatás a nagycsoportosokhoz

Ideje: Április

Előzmény: A két munkaközösség vezetővel együttműködve

- Meghívó és ajándékok készítése, valamint
- Mesetanulás, ehhez a kellékek elkészítése

Cél:

- Ismerkedés, jó hangulat, a gyermek önbizalmát növelő szorongásmentes légkör biztosítása
- Közös tánc, ének a csoportokban dolgozó kolléganők bevonásával
- Játékosság, a gyermekek sikerélményhez juttatása

Feladat:

- Közvetlen találkozás a tanítók és a nagycsoportosok között

- Kölcsönös bemutatkozás a mese vidám hangulatával, majd ezt követően csoportonként, óvónénik bevonásával /vers, ének, tánc/
- Iskolára való ráhangolódás

Helyszín: Napsugár épület
Tornaterem

5. Foglalkozás

Esemény: Gyermeknap kalandok átélése 6 csoporttal, 6 állomás érintésével az óvoda udvarán

Ideje: Május

Előzmény: Változatos, megvalósítható feladatok gyűjtése, 6 állomás kialakítása. Eszközök előkészítése

Cél: Gyermeknap alkalmából vidám, hangulatos délelőtt szervezése
Munkaközösségek záró foglalkozása

Feladat:

Olyan játékokat, tevékenységeket kitalálni, ami alkalmas a vegyes életkorú csoportok (3-6 éves gyermekek) megmozgatásához.

Minden csoport, gyermek vegyen részt valamennyi állomáson felkínált feladatokban.

A délelőttöt a játékosság, választhatóság jellemezze

Csoportban dolgozó felnőttek aktív bevonása a szervezés, lebonyolítás egész folyamatába.

Pozitív élmények átélése

Állomások lehetséges tevékenységei

1. Változatos játékok
  - Szoborjáték
  - Vakvezető (páros játék)
2. Gólyaavatás – külön a kicsiknek
  - Ovi búcsú a nagyoknak Iskolakerülés címmel
  - Kicsik daltanulás (Látható Hangok c. anyagból)
  - Nagyok – Táskapakolás: gyorsasági, ügyességi próba (sorverseny)
3. Arcfestés (egymás arcának kifestése)
4. Játékeszközök kipróbálása
  - Tölcsére
  - Tornapad (egyensúlyozó járás)
  - Hernyó (bújós)
  - Célbadobó

5. Trambulin
  - Várakozási időben papírtéglából várépítés
6. Kalandtúra érmem elkészítése
  - Minden gyermek előre gyártott formákból összeállíthatja saját érmét

Helyszín: Óvoda mindkét udvara

Gondolatok a munkához kapcsolatosan:

Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérése, az óvodából iskolába való átmenet megkönnyítése, az, hogy a gyermek örömmel, kíváncsian várja az iskolát, motivált legyen a tanulásban, olyan óvodát, iskolát és pedagógust kíván, ahol jelen van a játék, játékoság, megfelelő motiváció, elfogadó, segítő, együttműködő pedagógiai szemlélet, ahol szem előtt tartják a sikerélményhez juttatás szerepét.

Ha: - Az óvoda és az iskola közötti szakmai párbeszéd elkezdődik és eredményes együttműködés alakul ki

- A gyermekek zökkenőmentes sikeres iskolakezdésének megteremtése megvalósul
- A hospitálások, esetmegbeszélések mindkét fél számára pozitív előrehaladást jelentenek
- A közös tervezett programok megvalósulnak
- Elkerüljük az iskolai kudarcok kialakulását
- Nő az iskola elégedettsége az óvodával szemben
- Nő az óvodai dolgozók elégedettsége az iskolával kialakított kapcsolatról

... akkor elmondhatjuk, hogy mindent megtettünk annak érdekében, hogy a gyermek iskolára alkalmassá váljon és érdemes a munkát folytatni.

Ehhez az úthoz, munkához kívánok minden kedves kolléganőmnek kitartást, türelmet, együttgondolkodást, egységes szemlélettel együttműködést, egészséget, nyugodt, hangulatos tevékenykedést.

XII/3. Szorgos kezek – szárnyaló képzelet

„SZORGOS KEZEK, SZÁRNYALÓ KÉPZELET” VIZUÁLIS TEHETSÉGMŰHELY MUNKATERV

2011 Februárjától vizuálisterületen, „Szorgos kezek, szárnyaló képzelet” elnevezéssel vizuális tehetségműhely kezdte meg működését, az NTP-OKA XX.- "Óvodákban működő tehetséggondozó műhelyek támogatása"- c. pályázat elnyerését követően. A műhely beindulásához a pályázattal nyert összeg jelentette az alapokat a szükséges tárgyi feltételek, vizuális alapanyagok beszerzéséhez.

A műhelyvezető óvodapedagógusok Nagy Sándorné és Karasz Nóra.

XII/3.1. Nagyon fontos alapelvünk: a tehetséges óvodás elsősorban gyermek, éppen ezért feladatunk, hogy élmény dús környezetet teremtsünk óvodásainknak. Tehetségfejlesztés megalapozása, érzelmi alapok lerakása, lehetőségek megkínálása a feladatunk

XII/3.2. Tehetséggondozó tevékenységünk során a gazdagítás/dúsítás **módszerét** alkalmazzuk. Nagy figyelmet fordítunk a kisgyermek egyéni képességeit figyelembevevő differenciált fejlesztésre.

Óvodásaink pszichikus képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás) fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk, mert ezen általános intellektuális képességek alapozzák meg a speciális képességeket. Az óvodapedagógusok által összeállított és alkalmazott képességfejlesztő játékok gyűjteménye valamennyi korcsoportú gyermek egyéni sajátosságához igazodik.

A ma nemzedékének egyik fontos kötelessége, hogy magyarságunk hagyományait, értékeit megőrizze és a jövő számára átmentse. Hiszünk abban, hogy az „évkörös” hagyományápolás által a kisgyermek egy életre szóló örökséget kap: a természet, a népközösség örökségét, szebbé és gazdagabbá teszi a kisgyermek életét. Ezt a koncepciót, célokat követve állítjuk össze projektjeink éves ütemtervét.

Tehetségműhelyünk az intézmény szervezeti keretei között működik, de évente több alkalommal lehetőséget biztosítunk nyílt napok, közös foglalkozások szervezésével, - melyre meghívókat küldünk, a helyi médiában propagáljuk,- hogy az érintett gyermekek szülei, érdeklődő kolléganők, szakemberek, művészeti iskolák pedagógusai, helyi média, betekintést nyerjenek munkánkba, esetleg aktív részesei legyenek a foglalkozásoknak.

XII/3.3. Kapcsolattartás formái:

Jó partneri kapcsolatot ápolunk a városunkban – már akkreditált tehetségpontként- működő Bolyai János Katolikus Általános Iskolával, a Rákóczi Zsigmond Református Általános Iskolával, a Nevelési Szakszolgálattal és a Szerencsi Kistérségi Társulással.

- 2014 januárjától a nyertes, - TÁMOP-5.2.3.A - 12/1-2012-0001 Tehetséghidak Program-"Gazdagító programpárok II" "A" (alap) és "B"(szülő – diák - pedagógus együttműködését is célzó, bővített) változatának megszervezésére és megvalósítására- pályázatunkhoz kapcsolódóan Facebookos oldalt hoztunk létre „Szorgos kezek, szárnyaló képzelet” névvel, ahová a foglalkozásokat követően folyamatosan kerülnek fel az alkotási folyamatról és alkotásokról készült fotók. Így szélesebb körben megismertethetjük, népszerűsíthetjük munkánkat, eredményeinket, felkelthetjük másokban is a kedvet az ez irányú tevékenység iránt.

Szeretnénk a jövőben gyakorlati munkánkat bemutatni szakmai nap keretén belül, ahová meghívnánk már működő, bejáratott utakat követő, jó gyakorlatokat megismertető intézmények pedagógusait és a Tehetséggondozás „zászlóvivői” közül olyan előadót, aki szakmai tanácsaival tudná segíteni a már e területen eredményeket elért és a még csak szárnyaikat bontogató pedagógusokat.

XII/3.4. Éves ütemtervünk az Óvodai programhoz hasonlóan a négy évszak változását követi, szem előtt tartva a naptári jeles napokat, ünnepeket:

- Kapcsolódás - Október 16 Gál napja-halászat befejező napja.
- Kapcsolódás - Október 20. Vendel napja-szüret kezdőnapja. Szüreti hagyományok Hegyalján.
- Kapcsolódás-utalás a Halloween szokására, a töklámpás mint az ünnep szimbóluma

- Kapcsolódás - November 11. Márton nap. Gazdási év záró ünnepe. Márton napi időjósok. Márton lúd levágása. Újbor kóstolása
- Kapcsolódás-az őszi évszak nyújtotta természeti kincsek felhasználási lehetősége. Az őszi természet jellemzői.
- Kapcsolódás - Az időjárás, évszakt váltással kapcsolatosan az élővilág megváltozott élethelyzetéhez való alkalmazkodása
- Kapcsolódás- Miklós Püspök személye, nevéhez fűződő legenda, ajándékosztás hagyomány
- Kapcsolódás- December 7. Ambrus nap (méhészek,mézeskalácsosok védőszentje)
- Kapcsolódás - December 13 Luca nap: dologtiltás, termés jósló, férjjósló szokások, hagymajóslás, Lucázás
- Kapcsolódás-Dec.24. Ádám Éva örökzöld állítás a házba-megújulás jelképe, karácsonyfa állítás hagyománya, díszítése régeen(dió, házilag készített szaloncukor, szalma,csuhédíszek) A szeretet ünnepének kihangsúlyozása.
- Kapcsolódás- Január 6 Vízkereszt - Karácsonyi ünnepkör vége, Farsang kezdete. Népi időjárási megfigyelések:januári meleg Isten csapása, Gyenge Január forró nyár, Téli mennydörgés jó termés
- " A tél varázsa, téli öröme"
- Kapcsolódás - Január 18.Piroska napján ha fagy, 40 napig el nem hagy. Növényébersztő. Vince időjós nap. Vincevessző-vízben hajtattott rügyekből termőképesség jóslás.
- "Csipp, csepp egy csepp...."
- Kapcsolódás - Február 14. Bálint Tyúkültetés, madarak menyegzője, verebek párosodása. Időjósítás: ekkor ültetett facsemete biztosan megered.
- "Haj di kisze, haj óvodai kiszabáb közös elkészítése. Gipszkeverés, öntés-műanyag álarcformába farsangi álarc készítéséhez további száradás, díszítés céljából.
- "Farsang van az óvodában" Az előző foglalkozáson kiöntött gipsz állarcok festése, díszítése. Kapcsolódás - beszélgetés a Farsangi ünnepkörről, régi és még ma is élő hagyományok.
- Kapcsolódás – Időjárás változás, az újraéledő élővilág. Első növények, állatok megjelenése.
- Kapcsolódás - Március 8 Nemzetközi Nőnap-nők iránti tisztelet, megbecsülés kifejezése.
- Múzeumpedagógiai foglalkozás közelgő Nemzeti ünnepünkhöz, Március 15-hez kapcsolódóan. Ezzel élménybázis, érzelmi alap biztosítása, ismeretbővítés, tapasztalatszerzés, a következő heti műhelyfoglalkozáshoz
- Nemzeti jelképeink elkészítése különböző technikákkal. Drótba piros-fehér-zöld gyöngyök fűzése-karkötő. Kollektív munka: piros-fehér-zöld Pet-palack kupakokból nagyméretű kokárda ragasztás-további felhasználás a műhely díszítésében
- Nyílt nap szervezése - gyermekrésztétel nélkül- a város, a térség téma iránt érdeklődő óvodapedagógusai, alsó tagozatos tanítónők, művészeti iskola, Pedagógiai Szakszolgálat tehetséggondozó pedagógusának meghívásával - részvételével . Közös munkadélután keretében
- Kapcsolódás- Húsvéti hagyománykör, régi és ma is élő hagyományok felelevenítése. Tradicionális Húsvéti ételek, jelképek.
- Kapcsolódás - Április 14.Tibor nap Kakukk megszólalása. Népi megfigyelés: Ha virágos a cseresznyefa, virágos lesz a szőlő is
- Kapcsolódás- Április 22. Föld napja- környezet védelmének tudatosítása, újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés stb.

- Kapcsolódás - Május 10. Madarak és fák napja Május 1. Májusfaállítás szokásáról beszélgetés
- Kapcsolódás - Május 12-13-14 Szervác, Pongrác, Bonifác fagyosszentek megemlézése, Népi időjósítások, megfigyelések Májusi eső aranyat ér
- "Az újraéledt a természet" Tűzzománc technikával a találós kérdésekben szereplő növények, állatok megnevezésével témajavaslat a kivitelezéshez.
- "Kézműves voltam, s a jelem megalkottam"
- "Gyermek heti Kézműves délelőtt" A műhelytagok gyermek heti kézműves tevékenységeibe való bevonása segítségként. A tevékenységek intézményi szintre, valamennyi csoport gyermekére történő kiterjesztése.

XIII. SZAKMAI MUNKAKÖZÖSSÉGEK

XIII/1. Tánc és drámapedagógia munkaközösség

-

Drámajátéknak nevezünk minden olyan játékos emberi megnyilvánulást, melyben a dramatikus folyamat jellegzetes elemei lelhetőek fel.

A dramatikus folyamat

kifejezési formája:

a megjelenítés, az utánpótlás

megjelenítési módja: a földidézett vagy jelen idejű társas kölcsönhatás, az INTERAKCIÓ.

eszköze: beszédhang, zenei hang, az adott nyelv, a test, a tér és az idő.

A **drámapedagógia** olyan személyiségfejlesztő módszer, amelynek során a cselekvő ember – esetünkben a 3-7 éves gyermek – ismeretei, képességei, társas és szociális kapcsolatai fejlődnek.

Mindez társakkal „végzett” közös dramaturgikus játékok során, melyet az óvodapedagógus irányít és tervszerű, egymásra épülő fejlesztő foglalkozásokon valósít meg.

XIII/1.1. A játék, mint az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, az a terület, amelyben a gyermek személyiségfejlődése, nevelése – a belső késztetések és külső tényezők sajátos egyensúlya mellett – a leoptimálisabban megvalósítható.

A drámajáték jól illeszkedik a gyermekek életkorához. A folyamatos, változatos társas-mezőben lezajló játékok egyedisége a közösség építő erejében rejlik. Nem kell hozzá más csak a gyermek és a gyerekekkel együtt gondolkodó és játszó nevelő személyisége.

A drámajáték a játéknak egy speciálisan szervezett formája, elősegíti a gyermek:

- ❖ én-tudatának, emberismeretének kialakulását,
- ❖ elősegíti térbeli tájékozódóképességének, mozgásának fejlődését,
- ❖ segít alkalmazkodni az aktuális beszédhelyzethez,
- ❖ segíti a metakommunikációs jelek alkalmazását, jó hatással van a társaskapcsolatok alakulására
- ❖ fejleszti a gyerekek képzelőerejét, kreativitását
- ❖ segíti az önálló gondolkodást

XIII/1.2. A drámajáték személyiségformáló hatása

Drámajátékaink az emberépitést célozzák. Feladatuk a személyiségformálás (amennyiben segíti a frusztráció, büntudat csökkenését). Fejleszti az alkalmazkodó és empátias készségüket, rávezet a felelősségvállalásra.

A kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítésének feladatát is magában hordozza.

A dramatikus alkotójáték tulajdonképpen pontosan megfogalmazható szocializáló tevékenység. Az a forma és folyamat pedig, amelyen keresztül megvalósul, a dráma maga.

Felhasználásával történő személyiségformálás egyre nagyobb szerepet játszik az oktatásban, a nevelőmunkában, a szociális munka területén. Ezért van helye az óvodában.

A drámajáték összeköti a gyermeket önmagával és másokkal, elevenné teszi a mindennapok realitását és lehetőségeit.

Az emberi „szerepjátszó” tevékenység a kisgyermekkorban kezdődik, s a szocializációs folyamatban a társadalmi szerepvállalások során fejlődik, változik.

A „mintha” játékok, a papás-mamás, a katonás, a királyos ugyanazokat a szereptartó készségeket és képességeket igényli, mint később majd az anyaság, a vezetői, illetve beosztotti poszt által meghatározott szociális szerep.

A drámajátékokkal lehetőséget nyújtunk a benne résztvevő gyermekeknek, hogy elsajátítsák a drámai kifejezési formákat, amelyek a mindennapi kapcsolatfelvételt és tartást is megkönnyítik.

Lehetővé teszi, hogy megismerje önmagát, a másik gyermeket, a világot, egy gesztust, hanglejtést, a mimika és a különféle viselkedésbeli megnyilvánulások tükrében. Képesé teszi a gyermeket, hogy önmagát testi adottságainak és személyiségének megfelelően a különböző élethelyzetekben pontosan ki tudja majd fejezni.

A drámajátékban a gyermek cselekvőként és közreműködőként képzeletben és tevékenyen él meg helyzeteket.

A gátlások nélküli, aktív, kreatív egyének nevelését valósítjuk meg, ha a játék szereplői (irányításunkkal) egymást váratlan helyzetek elé állítják, spontán reakciókra készítetik.

Az alkotómunkára is lehetőséget ad a drámajáték, ugyanakkor a művészetekkel való találkozásra is.

A szóbeli megnyilatkozás önmagában is kifejező, de hatékonyságát fokozhatjuk a metakommunikációs eszközök révén.

Ezek tudatosítása fontos feladata a drámajátékoknak és nekünk óvodapedagógusoknak is.

XIII/1.3. DRÁMAJÁTÉKOK- SZITUÁCIÓS GYAKORLATOK

1. foglalkozás: NOVEMBER

Erre a foglalkozásra elsősorban olyan játékokat tervezek, melyek a beleélő képességet, fantáziát, empátiát fejlesztik, így akár egyéni vagy csoportfejlesztő „tréningnek” is tekinthetők. Mivel a „játékok”, vagy inkább nevezhetném gyakorlatok kifutása időben hosszabb terjedelmű, előfordulhat, hogy egy alkalommal a csoport csak egy ilyen játéknak jut a végkifejletéhez.

1.) JÁTÉK: KI VAGYOK ÉN?

Borítékba különböző embereket ábrázoló kivágott képeket helyezek el, melyből mindenki egyet kihúz, úgy hogy nem mutatja meg senkinek. Miután valamennyi játékosnak megvan a maga képe, mindenki alaposan megnézi a sajátját és elképzei, hogy a képen látható személy ő maga. Bemutatja társainak a képet és elmondja, hogy ki ő, hol él, mivel foglalkozik, van e családja stb? A társak különböző kérdéseket tehetnek fel a bemutatkozónak

2.) JÁTÉK: HONNAN ISMERJÜK EGYMÁST?

Az előző játék folytatásaként az elhangzottak alapján a csoport tagjai valamilyen szempont alapján (lehet az szimpátia, vagy fantáziájukra hagyatkozva bármilyen közös nevező) kapcsolatot keresnek egy személlyel a bemutatkozók közül. Előzetes egyeztetés nélkül, úgymond egy történetet próbálnak alkotni, hogy honnan is ismerik egymást, mi a közös az élettörténetükbe.

3.) JÁTÉK: IGAZ TÖRTÉNET

A játék alapja szintén néhány általam kiválasztott kép. Ezek mindegyike valamilyen tárgyi vagy természeti környezetben játszódó élethelyzetet, pillanatképet ábrázol. Maximum 3 kép, melyből a résztvevőknek személyes szimpátia alapján kell választaniuk. A közös képet választóknak egy csoportot kell alkotniuk, és egy történetet kitalálniuk a választott képhez, melyet némajátékkal el kell játszaniuk. A „jelenet” bemutatása után a többieknek alternatívákat kell kitalálniuk, vajon miről szólhatott a cselekmény.

HAGYOMÁNYISMERETI KÖR SZÉLESÍTÉSE

2. foglalkozás: FEBRUÁR

Ismerkedés, Magyarország tánc történeti tájegységeinek viseleteivel, szokásaival, tánc kultúrájával, zenei hangzóanyagával. A táncra való ráhangolást elősegítendő ritmusgyakorlatok egyénileg és csoportban. Majd néhány csujogató rigmus megtanulása, melyek szervesen kapcsolódnak, ezen táncok egyes típusaihoz. Néhány tájegység jellemző néptánc motívumának elsajátítása, először zenei kíséret nélkül. Miután több motívum gyakorlása eredményes, zenére önálló improvizációk, majd párokban táncolás, végül közös koreográfia kialakítása. Gyors és lassú szakaszok ritmikus váltogatása.

A Farsangi ünnepkörhöz kapcsolódva népi csúfolók, egyszerű tánc koreográfia közös összeállítása.

MESEALKOTÁS SZÍNEKKEL

3. foglalkozás: ÁPRILIS

Különböző színű kivágott korongokat helyezek szétterítve egy asztalra. Egy színnek több árnyalata is előfordul. A résztvevőket két csoportba osztom. Mindkét csoport azt az instrukciót kapja, hogy válasszon ki egy mesét, melyet a főbb jeleneteire fel is bont. Mindezt úgy tegye, hogy a másik csoport a megbeszéltekből semmit se hallhasson meg. Ha megtörtént a jelenetek felosztása, ezeket a kirakott korongok segítségével próbálják meg jelképesen kifejezni. A köröket fel kell ragasztaniuk egy lapra az események sorrendjébe állítva az „egyes kompozíciókat”. A körök egymáshoz való távolsága kifejezheti a szereplők viszonyait, a színek érzelmeket, pozitív és negatív tulajdonságokat, feszültséget, megoldást. Ugyanezek kifejezhetők a körök gyürésével, tépésével stb. A jeleneteket jól elkülöníthetően kell a felragasztott körök kompozíciójával megjeleníteni. Az elkészült „mesét”, a csoportok külön-külön megmutatják a másik csoportnak, akiknek egyeztetések alapján, esetleg kérdéseket feltéve, ki kell találniuk a kiválasztott mesét. Miután ez sikerült némajátékkal a mese azon jeleneteit eljátszani, melyek a lapon láthatóak. Ezután következik a másik csoport feladványának kitalálása és a némajátékkal történő előadás.

XIII/2. Varázsceruza szakmai munkaközösség

A vizuális nevelés munkaközösségi terve

Vezetője: Mészáros Sándorné

XIII/2.1. Munkaközösségünk célja: A vizuális nevelés összetett és sokszínű területét érintő tevékenységek mellett (rajzolás, festés, kézimunka, mintázás, barkácsolás, tárgy és környezetalkítás stb) az óvodapedagógusok aktív részvételével segítsük elő alkotó és önkifejező készségünk fejlesztését, az ízlés és esztétika iránti érzékenységünk és fogékonyságunk növelését. Formáljuk kreativitásunkat szép iránti igényességünket.

Gyakorlati tevékenységünk során, olyan eszközök, tárgyak készítése, mely elősegíti tanító-nevelő munkánkat. Az elmélettel összekötött gyakorlatban fejlesszük téri, formai, és színeképzeletünket, éljük át együtt a közös alkotás örömét.

Munkaközösségi feladatunk: A vizuális nevelés területén megismerkedjünk a legújabb és legmodernebb eszközökkel, technikákkal. Az általunk elkészített tárgyak, eszközök, dekorációs alkotások felhasználhatóvá váljanak mindennapi életünkben, és alkalmazhatóvá tegyük azokat a nevelő-tanító munkánk különböző területein is.(irodalom, ének, környezeti nevelés)

Munkaközösségi foglalkozásainkat az évszakokra, és a néphagyományokra építjük.

Ötletadással, esztétikai kivitelezéssel segítségnyújtással szeretném előbbre vinni és fejleszteni a kolléganők és gyermek csoportok vizuális tevékenységével kapcsolatos munkáját: a csoportszobák évszakonkénti dekorálása. Ünnepre, jeles napokra, különleges eseményekre ajándékok és egyéb eszközök elkészítése.

XIII/2.2. Munkaközösségi programjaink: Óvodánk éves feladatai és szervezett programjai lehetőséget adnak arra, hogy minden óvónő és gyermek bevonásával létrehozzunk egy-egy

alkotást. A különböző évszakokban összegyűjtött termésekből barkácsolással, dekorálással előkészülhetünk a

- **szüreti napokra**
- **Mikulásra**
- **Karácsonyra**
- **Farsangra**
- **Gyermeknapra**
- **Évzáró és ballagásra**
- **Játszóházra**, melybe a szülőket is bevonjuk, és még sok más a csoporton belüli eseményekre.

A foglalkozások tervezett időpontjai, előzetes megbeszélés és egyeztetés alapján történt, mely elfogadásra került a tanévnyitó értekezleten.

XIII/2.3. Vizuális munkaterv

Foglalkozásunk ideje: október 3. hete

Témája: **ŐSZ.** „Tökfesztivál”...

Feladata: Rizstökök készítése textilből.

Eszközei: sárga színű textil darabok, olló, pamut, zseníliadrót, zöld színű filc, rizs, ragasztó, szárított falevelek, tű, cérna, alkoholos filctoll, pufiszemek.

Felhasználási lehetőség: Csoportszobai dekoráció, tevékenységi szemléltető eszköz.

1. **Foglalkozás ideje:** December 2. hete

Témája: Tél. „Hóembernek se keze se lába”...

Feladata: Zokniból kialakított vatelinnel bélelt HÓEMBER.

Eszközei: egy darab fehér zokni, olló, tű, cérna, pamut, ragasztó, színes gombok, pufiszemek, hurkafa, cirok vagy raffia

Felhasználása: játéktevékenység, foglalkozások, báb és drámajáték, dekoráció, ajándék.

2. **Foglalkozás ideje:** Április 3. hete

Témája: Ébredő természet TAVASZ.

Feladata: Síkbeli hímes tojás, vagy virágok készítése zsinóros technikával.

Eszközei: Fűrő, színes kreppapírok, olló, ragasztó, alkoholos filctoll, műszaki rajzlap, színes fénymásológépek, ragasztópisztoly, csillám ragasztók, egyéb dekorációs eszközök.

Felhasználhatósága: Húsvéti néphagyomány ápolása, tevékenységi területek, ajándék tárgy, csoportszobai dekoráció.

A munkaközösségi foglalkozások a Gyárkerti és az Ondi tagóvodákban dolgozó pedagógusokra is kiterjed. A műhelymunka tevékenységeire szeretettel várjuk őket is. Minden foglalkozás előtt egy héttel meghívóban értesítjük a kolléganőket a foglalkozás időpontjáról.

Kellemes kikapcsolódást és sikeres jó munkát kívánok minden résztvevőnek.

XIV. AZ ÓVODA SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

XIV/1. Vízhez szoktató program

A vízhez szoktató program úszásoktató közreműködésével a nagycsoportos korú gyermekek számára, 2 hónapos intervallumban, heti 2 alkalommal, nevelési időben, lehetőség szerint térítésmentesen szervezett foglalkozás. Szülői igény esetén.

XIV/2. Zeneóvoda:

Zeneóvoda vezető, aki speciális képzettséggel rendelkező pedagógus által, a 6-8 éves korosztály számára heti 1 alkalommal, nevelési időben, térítés ellenében szervezett foglalkozás.

XIV/3. Játszóház:

A játszóházban a szülők és a gyermekek a mindennapi óvodai élettől eltérő szituációban találkoznak egymással és az óvodapedagógusokkal. A családok ötleteket kapnak a közös barkácsoláshoz, játékhöz és egyéb tevékenységekhez.

A játszóházat évi két alkalommal nevelési időn túl, 5-7 éves gyermekeknek, ill. szülőknek szervezzük, ünnepi körhöz kapcsolódóan.

A játszóház keretében kézműves technikák elsajátítása valósul meg térítés ellenében.

XIV/4. Játékos angol nyelv tanítás:

Angol nyelvvizsgával rendelkező pedagógusok heti 1 alkalommal, nevelési időn túl, térítés ellenében, játékos angol nyelvet tanítanak az 5-7 éves gyermekeknek, szülői igények figyelembe vételével.

XV. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

XV/1.Család

Szülők, gyermekek, pedagógusok együttműködésének formája:

A gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlennek tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését, amelyet elsősorban a családnak kell megadnia, de nyilván az óvodának kötelessége azt folytatnia, kiegészítenie.

A szülők és az óvoda pedagógusai kölcsönös partneri kapcsolat kiépítésére kell, hogy törekedjenek.

Ez az elfogadás és felajánlás alapjának az elve.

Ez az együttműködés mindig és mindenkor a nevelési feladat a gyermek és a nevelőközösség érdekeit szolgálja.

A családi és az óvodai nevelés összehangolása a továbbiakban is kiemelt feladat a nevelőmunkánkban. Alapvető célunk a családdal való jó kapcsolat megőrzése.

Az együttműködés alapfeltétele a jó információcsere, hogy a szülők mindenkor tisztába legyenek az óvoda célkitűzéseivel, ugyanakkor az óvodapedagógus is ismerje a családok helyzetét, problémáit.

Eredményeink érdekében törekedni kell a természetes, korrekt, egyenrangú partneri viszonyon alapuló együttműködésre, a harmonikus nevelést elősegítő kapcsolattartásra.

Intézményi szinten mindent megteszünk, hogy erősítsük, mélyítsük a szülőkkel a kapcsolatot. Nyitottak vagyunk a családok problémái iránt. Lehetőségünkhöz mérten mindenben partnerként segítünk, a jó kapcsolat kialakításában kezdeményezők vagyunk, de mi is elvárjuk az őszinte, egymást tiszteletben tartó, segítőkész együttműködést.

A szülők a törvényben meghatározottak és az SzMSz-ben foglaltak szerint képviselőik útján közvetetten is kérhetnek és kaphatnak információt.

A gyermekek fejlődését segítő pedagógiai kezdeményezéseket az érintett szülőkkel egyeztetni kell.

A szülőket, a gyerekeket és a pedagógusok együttműködésének, az intézményt és annak szűkebb közösségeit érintő ügyekben véleményalkotás, javaslattétel, érdekképviselés illeti meg.

A hatékony személyiségfejlesztés a pedagógus – a gyermek – a szülő és indokolt esetben speciális szakember őszinte, korrekt együttműködésével valósulhat meg.

Kapcsolattartásunk formái:

Szülői szervezet

A szülők képviselőjét az intézményben a Szülői Szervezet látja el, amelynek tagjait az épületek szülői közösségei választják, delegálják.

A Szülői Szervezet működési feltételeit, feladatait – az érvényes jogszabályok alapján – maga alakítja ki.

A Szülői Szervezet figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését az óvodában, a pedagógiai munka eredményességét.

A gyermekek nagyobb csoportját érintő kérdésekben tájékoztatást kérhetnek a vezetőtől és az e körbe tartozó ügyekben képviselőjük tanácskozási joggal rendelkezik.

Előadások, rendezvények:

- ▶ A szülők nevelőmunkájának segítése érdekében lehetőséget biztosítunk a helyi pedagógiai program, illetve egyes nevelési feladatok gyakorlatainak mélyebb, tudatosabb megismerésére. Ezen túl olyan előadásokat szervezünk, ahol szakemberek segítségével nyújtunk egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai ismereteket.
- ▶ Közös rendezvényeket szervezünk, amelyek a szórakozáson túl az intézmény anyagi bevételét is növelik, segítik.

Sportrendezvények:

Közös vetélkedők, sportrendezvények szervezésével próbáljuk erősíteni az épületek, és a családok közötti kapcsolatot. (Családi sportnap)

Fogadóóra

Havonta egyszer fogadóórán biztosítjuk – intézményi szinten és épületenként is – az esetleges problémák egyéni megbeszélését.

Egyéb kapcsolattartási formák:

- ▶ családlátogatások,
- ▶ szülői értekezletek,
- ▶ fogadóórák,
- ▶ alkalmyszerű beszélgetések,
- ▶ faliújságon aktuális információk közzlése,
- ▶ nyílt napok szervezése,
- ▶ nyitott óvoda / szülők részvétele az óvodai életben /,
- ▶ közös - játék – munkadélutánok
  - ünnepek
  - kirándulások, túrák.

XV/2. Bölcsőde-Óvoda kapcsolata

Célunk: A bölcsődéből az óvodába átkerülő gyermekek minél zökkenő mentesebben tudjanak beilleszkedni az óvodai életbe.

A bölcsődével való kapcsolattartás formája:

- Egymás munkájának kölcsönös megismerésével segíthetjük a gyermeket a zökkenőmentes óvodakezdéshez.
- Részt veszünk egymás szakmai megbeszélésein (gondozónői, illetve nevelés tartalmú értekezletek)
- A bölcsődés gyermekeket meghívjuk az óvodai ünnepélyekre, rendezvényekre.
- Óvodakezdés előtt a leendő kiscsoportos óvónők ellátogatnak a bölcsődébe, hogy megismerkedjenek a kisgyermekkel, és tapasztalatot, ismeretet szerezzenek a zökkenőmentes óvodakezdés megteremtéséhez.
- Ovicsalगतó nyílt nap a Bölcsődében
- Bölcsődei nap megszervezése, előkészítése, lebonyolítása.

XV/3. Fenntartó

Óvodánk és az önkormányzat, valamint a köznevelési ügyekkel foglalkozó ügyintéző között tartalmában, formáiban jól kiépített, hagyományokra épülő a kapcsolattartás.

Kapcsolatunk egyrészt a köznevelési törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt pedig támogató, segítő jellegű.

XV/4. Gyermekvédelmi Szolgálat

A kapcsolattartás alapelvei:

- ▶ Az óvodánk közreműködik a gyermekek hátrányos helyzetének és veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében.
- ▶ A megszüntetés érdekében szoros együttműködést alakít ki a Gyermekvédelmi Szakszolgálattal.

A kapcsolattartás formái, tartalma:

- ▶ Az óvodánk Gyermek és Ifjúságvédelmi Felelősei a gyermekek védelme érdekében, a veszélyeztető tényezők megállapítása esetén értesítik a Gyermekjóléti Szakszolgálatot.
- ▶ Felkérésre részt vesznek a Gyermekjóléti szakszolgálat eszmegbeszélésein.
- ▶ Kapcsolattartásról folyamatosan értesítik a vezetőket, a felmerülő problémákról rendszeresen beszámolnak.

XV/5. Idősek Gondozóházai, Klubok

Az együttműködés kiterjed:

- ▶ vezetőkre,
- ▶ helyettesekre,
- ▶ klub vezetőkre.

Az együttműködés formái:

- ▶ Kölcsönös tájékoztatás, tájékozódás.
- ▶ Konkrét ügyekre vonatkozó információcserék.
- ▶ Egymás tevékenységének segítése, támogatása, konzultációk, tapasztalatcsere.

- ▶ A nevelés folyamatában az együttműködés koordinálása, különbözőféle ünnepek és rendezvények látogatására és segítésére /télapó, karácsony, anyák napja, idősök napja, idősök hónapja, egyebek /.

XV/6. Egészségügyi szervek

Intézményünk kölcsönös jó kapcsolat kialakítására törekszik:

- ▶ orvosokkal,
- ▶ védőnőkkel,
- ▶ ÁNTSZ dolgozóival.

A kapcsolattartás formái:

- ▶ Alkalmanként eseti megbeszélések.
- ▶ Státusz orvosi vizsgálat.
- ▶ A tanköteles korú gyermekek részére külön iskola alkalmassági vizsgálat.
- ▶ Hallás és látás vizsgálat.
- ▶ Konyha ill. komoly megbetegedés esetén ellenőrzés ill. értékelés.
- ▶ Tájékoztató előadások szervezése a szülők körében.

XV/7. Szakmai szervezetek

B-A-Z. Megyei Pedagógiai Intézet

Rendszeresen igénybe vesszük az intézet szolgáltatásait és továbbképzéseit.

Jó kapcsolat kialakítására törekszünk, annak érdekében is, hogy a városunkban kihelyezett továbbképzések a közeljövőben is biztosítsák elsősorban dolgozóinknak illetve a város és a város környéki szakembereknek a szakmai továbbfejlődést.

A folyamatos kapcsolattartást és információáramlást biztosítja intézményünknek a szaktanácsadó is.

- Logopédus
- Gyógytornász
- Fejlesztő pedagógus
- Gyógypedagógus.
- Tehetség gondozás

XV/8. Város környéki óvodák, iskolák

Óvodavezetők, óvónői- és iskolai munkaközösségi foglalkozások munkájában aktívan részt veszünk. A folyamatos kapcsolattartás és információ áramlás biztosítja intézményünkben a szakmai továbbfejlődést.

XV/9. Közművelődési intézmények

A közművelődési intézményekkel –Szerencsi Művelődési Központ– való folyamatos, hagyományteremtő kapcsolattartásunk célja az, hogy ezen intézmények sajátos lehetőségeit tudatosan használja fel az óvónő a nevelő munkában.

A kapcsolattartás elve:

- ▶ A kapcsolattartásban a kölcsönös nyitottság érvényesüljön.
- ▶ Az óvónő úgy válogasson az intézmények kínálatából, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú megoldását.

A kapcsolattartás formái:

- ▶ gyermekműsorok (báb-, zenés-, prózai előadások) látogatása,
- ▶ könyvtárlátogatások,
- ▶ kiállítások látogatása,
- ▶ esetenkénti megbeszélések: óvoda részéről felmerülő műsorigények, tapasztalatok a műsorok színvonaláról.

XV/10. Egyházak

Intézményünk – épületenként a szülői igényeket figyelembe véve – helyet és időt biztosít a hit- és a vallásoktatás számára a délutáni pihenő és uzsonna után, amikor a gyermekek száma csökken és a felszabaduló csoportszoba rendelkezésre áll a feladat megvalósítására.

XVI. A DOKUMENTUMOK KEZELÉSÉNEK RENDJE

Tájékoztatás a pedagógiai programról, az SZMSZ-ről, a Önértékelési Szabályzatról és a házirendről

Az Óvodavezető és az Óvodavezető helyettes irodájában kell elhelyezni - az intézményvezető által hitelesített másolati példányban –

- az óvoda pedagógiai programját,
- szervezeti és működési szabályzatát,
- házirendjét, valamint
- önértékelési szabályzatát

Ezt a szülők vezetőktől elkérhetik, a vezetői irodában tanulmányozhatják.

A gyermekek szüleit a beiratkozáskor tájékoztatni kell az óvoda házirendjéről és annak kivonatát át kell adni a szülőnek, melynek átvételéről az írásban nyilatkozik.

A házirend nyilvánossága biztosítja a feltételt a szabályzat előírásainak kötelező betartásához. A házirend 1 példányát a nevelési év elején minden óvodába érkező új szülő kézbe kapja, 1 példánya a faliújságon hozzáférhető helyen kerül elhelyezésre.

A szülők az Óvodavezetőtől, a helyettesétől kérhetnek szóbeli tájékoztatást a dokumentumokról. A szülővel történő előzetes megállapodás alapján a tájékoztatás a nyitva tartás ideje alatt lehetséges.

Az óvoda hirdetőtábláján közölni kell a dokumentumok elhelyezését, valamint a tájékoztatás idejét.

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Szerencsi Óvoda és Bölcsőde

OM azonosító:

202645

Intézményvezető:

Angyal Györgyné

Az óvoda címe:

3900 Szerencs. Rákóczi út. 128.

Elérhetőség:

06-47/362224, 0620/

E-mail cím:

napsugarovoda@szerencs.hu

Az óvoda fenntartója:

Szerencs Város Önkormányzata

Óvodai csoportok száma:

13 óvodai csoport

Az óvoda pedagógiai programjának megnevezése:

Pedagógiai Programunk módosítva az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának útmutatása alapján, kiegészítve az új köznevelési törvény elvárásainak megfelelően, a „Négy vándor jár, körbe-körbe” c. Pedagógiai Programmal.

Ph.

Érvényességi nyilatkozat

Pedagógiai Program érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján érvényes:

2015. augusztus 31.

Pedagógiai Program módosításának lehetséges indoka:

- ♦ törvényi előírások módosítása
- ♦ nevelőtestület más program bevezetése mellett dönt
- ♦ egyéb érdekegyeztető fórummódosító javaslata.

Előírás a program módosításának előterjesztése:

- ♦ írásbeli előterjesztés az óvodavezetőjének
- ♦ részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Bevezetés időpontja:

2013. szeptember 1.

Felülvizsgálat indoka:

- ♦ a program beváltás során felmerülő változások beépítése,
- ♦ törvényi változásokból adódó feladatok kidolgozása és beépítése.

Újbóli felülvizsgálat ideje: 2016. augusztus 31.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Szerencsi Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját a nevelőtestület véleményezte:

Dátum: _____

_____
Nevelőtestület nevében

A Szerencsi Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjáról véleményét nyilvánította:

Dátum: _____

_____
Szülői közösség nevében

A Szerencsi Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjáról egyetértését kinyilvánította:

Dátum: _____

_____
Fenntartó nevében, aláírás

Dátum: _____

_____
Nemzetiségi Önkormányzat
névében, aláírás

A Szerencsi Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját elfogadta:

Dátum: _____

_____
Angyal Györgyné
Intézményvezető

Felhasznált Irodalom

A pedagógiai program jogszabályi háttere :

1. 1993. évi LXXIX. törvény A közoktatásról 2003. évi törvény módosításáról
2. 1993. évi LXXIX. törvény A közoktatásról
3. 1996. évi LXII. törvény A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról
4. Az 1999. évi LXVIII. törvény A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról
5. 137/1999. /VIII.28./ Korm.rend. Az óvodai nevelés országos alapprogramja
6. 277/1997. /XII.22./ Korm.rend. A pedagógus továbbképzésről
7. 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
8. Egyezmény a gyermekek jogairól
Egyesült Nemzetek UNICEF 1992.
9. 37/2000. /XII.29./ OM. rendelettel módosított 23/1997. /VI.4./ MKM. rendelet A fogyatékos gyermekek nevelésének irányelve
10. 32/1997. /XI.5./ MKM rendelet A nemzetiségi, etnikai kisebbségi óvodai nevelésének irányelve
11. 1/1998. /VII.24./ OM rendelet A nevelési-oktatási intézmények működéséről 7.sz. melléklet a 11/1994. /VI.8./ MKM rendelethez.
12. Játékszerekről szóló 24/1998. /VI.29./ IKIM, NM együttes rendelete
13. Óvodai nevelés országos alapprogramja
MKM Budapest 1996.
14. Az óvodai nevelés programja
Országos pedagógiai Intézet Budapest 1989.
15. Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
Alex-typo 1992.
16. Pereszlényi Éva: az óvodák szakmai fejlesztése
Budapesti Tanítóképző Főiskola 1994.
17. Pereszlényi Éva – Porkolábné dr. Balogh Katalin
Játék – Mozgás – Kommunikáció Óvodai program
Alcius Bt. Budapest 1989.
18. Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában
Alex-typo 1992.
19. Az alternatív óvodapedagógiai törekvések Magyarországon
Magyar Óvodapedagógiai Egyesület Miskolc 1991.

20. Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában
Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Intézet Debrecen 1992.
21. Képességfejlesztés játékban, tanulásban
Módszertani segédanyag Debrecen 1994.
22. Pedagógiai programkészítés az óvodában
Módszertani segédanyag Debrecen 1996.
23. Kondacs Mihályné – Podmanicki Mária : Vizuális nevelés az óvodában
Budapest Calibra Kiadó 1993.
24. Tisza Klub Füzetek 4.: Ötletzsák gyűjtemény az óvodai környezet – és
Természetvédelmi neveléshez.
Szolnok Tisza Klub 1995.
25. Dr. Góry Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában
Kiadó Tanszer – Tár Bt. 1993.
26. Óvodai nevelés játékkal, mesével
Eötvös József Könyvkiadó Budapest 1996.
27. Balázné Szűcs Judit: Az ember aki óvodás
Bp. 1997. LITOGRAPH Kft.
28. Dr Tótszöllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
Bp. FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft. 1994.
29. Forrai Katalin: Ének az Óvodában
EDITINO MUSICA Bp. 1974.
30. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan?
NAT-TAN sorozat Bp. OKI. 1996.
31. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel.
JNSZM Ped. Intézet 1997.
32. Porkolábné dr. Balogh Katalin – Dr Páli Judit – Pintér Éva –
Szaitzné Gregorits Anna : Komplex prevenciós óvodai program
Bp. 1996.
33. Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Kerek egy esztendő -
Komplex tevékenységek az óvodai környezetismereti nevelésben
(Ősz-Tél-Tavaszi-Nyár)